БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ — № 17 (4476). | СЕШАНБА | 25 январь, 1972 йил, | Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПРАГАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ВАРШАВА шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг навбатдаги кенгаши ишида қатнашмоқ учун совет делегацияси 24 январда Москвадан Прагага жўнаб кетди. Бу делегация КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецовдан иборат.

Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов ўртоқлар СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, Н. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР Мудофаа министри А. А. Гречко, КПСС Марказий Комитетининг ишлар мудири Г. С. Павлов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирларининг биринчи ўринбосарлари О. Б. Рахманин, К. М. Боголюбов, СССР Министрлар Советининг ишлар мудиря М. С. Смиртюков, Гражданавиацияси министрининг биринчи ўринбосари А. Н. Семенков ва бошқалар делегацияни Внуково аэродромида кузатиб қўйдилар.

Узатиб қўювчилар орасида Чехословакия Социалистик Республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили З. Хебен ҳам бор эди.

(ТАСС).

ПРАГАГА КЕЛИШДИ

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучларнинг қўмондони, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский ва Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари штабининг бошлиғи, армия генерали С. М. Штеменко Прагага келишди.

СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов ҳам Прагага келди.

(ТАСС).

УЛКАН ОДИМЛАР

1971 ЙИЛДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар ва 1971 йилда янгидан-янги меҳнат зафарларига эришдилар. **Йиллик планнинг асосий топшириқлари бажарилди, бир қанча кўрсаткичлар бўйича эса план муддатидан илгари адо этилди.**

Истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилган миллий даромад салкам 6 процент кўпайди. Бу ўсишнинг бешдан тўрт қисмидан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Халқ фаровонлигини юксалтириш юзасидан 1971 йилга мўлжалланган тадбирлар амалга оширилди.

Қуйида ўтган йилги халқ хўжалиги ривожланишининг асосий кўрсаткичлари келтирилади.

	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилган миллий даромад	106
Саноат маҳсулоти	107,8
Шу жумладан:	
ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқариш («А» группаси)	107,7
Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш («Б» группаси)	107,9
Қишлоқ хўжалик маҳсулоти	100
Асосий фондларни ишга тушириш	105
Капитал маблағ сарфлаш	107
Транспорт барча турларининг юк обороти	106,5
Ишчи ва хизматчилар сони	102,8
Меҳнат унумдорлиги:	
саноатда	106,3
Колхоз ва совхозларда	102
Қурилишда	105
Темир йўл транспортида	104,5
Халқ хўжалигидан олинган фойда (таққослаб олинган нархларда)	109,5
Халқ хўжалигида иш ҳақи фонди	106
Ижтимоий истеъмол фондлари	107,4
Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан олган ўртача иш ҳақи	103,3
Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи	103
Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда олинган реал даромадлар	104,5
Чакана товар обороти	107,0
Аҳолига маиший хизмат қилиш	112
Уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш	102
Ташқи савдо обороти	106
Мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони	102,4
Куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчилар сони	107,6
Олий ўқув юртларидаги студентлар сони	100,4
Махсус ўрта билим юртларидаги ўқувчилар сони	100,7
Олий ўқув юртларига студентлар қабул қилиш	101,0
Ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	100,8
Ҳунар-техника ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	102,2
Касалхоналардаги ўринлар сони	102,5

Қуйидаги маълумотлар халқ хўжалиги тармоқларида йиллик планнинг бажарилишини кўрсатади:

I. САНОАТ

Маҳсулотни реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш йиллик плани ошириб бажарилди. Планда маҳсулот ишлаб чиқаришни 6,9 процент кўпайтириш кўзда тутилган эди, амалда эса 7,8 процент ортди.

Кўмир, газ қазиб чиқариш, электр энергия, пластик массалар ва синтетик смолалар, автомобиль покришкаси, автомашина, приборлар, автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси воситалари, цемент, қоғоз, гўшт, қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ишлаб чиқариш, маданий-маиший товарлар ва рўзғор ашёлари ҳамда саноат маҳсулотининг бошқа бир қанча турларини ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми бўйича йиллик план муддатидан илгари бажарилди.

1971 йил планини муваффақиятли бажариш юзасидан социалистик мажбуриятлар олган корхоналар пландан ташқари салкам 8 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар ва реализация қилдилар.

Саноатдаги айрим тармоқларнинг маҳсулоти 1970 йилдагига нисбатан қуйидаги миқдорларда кўпайди:

Электроэнергетика	8	процент
Ёқилғи саноати	6	»
Қора ва рангли металлургия	6	»
Химия ва нефть химияси саноати	11	»
Машинасозлик ва металл ишлаш	11	»
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза қоғоз саноати	6	»
Бинокорлик материаллари саноати	8	»
Енгил саноат	7	»
Озиқ-овқат саноати	5	»
Маданий-маиший ва рўзғор учун керакли товарлар ишлаб чиқариш	11	»

Барча умумиттифоқ ва иттифоқ-республика саноат министрликлари ҳамда барча иттифоқчи республикалар йиллик планни ошириб бажардилар.

Айрим министрликлар бўйича йил якунлари қуйидагича:

Умумиттифоқ ва иттифоқ-республика министрликлари ҳамда идоралари	Йиллик планнинг бажарилиш проценти Маҳсулотни реализация қилиш	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Меҳнат унумдорлиги бўйича
Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	102	109	107
Нефть саноати министрлиги	101	107	107
Нефтни қайта ишлаш ва нефт химияси саноати министрлиги	102	108	107
Газ саноати министрлиги	101	111	106
Кўмир саноати министрлиги	103	104	107
Қора металлургия саноати министрлиги	101	105	106
Рангли металлургия саноати министрлиги	101	106	107
Химия саноати министрлиги	101	111	108
Оғир, энергетика ва транспорт машинасозлиги министрлиги	100,5	107	106
Электротехника саноати министрлиги	102	108	107
Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	101	110	109
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	100,7	110	107
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқарув системалари министрлиги	104	120	115
Автомобиль саноати министрлиги	103	116	111
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	102	109	107
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик министрлиги	102	110	108
Енгил саноат, озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва рўзғор асбоблари министрлиги	101	109	107
Ўрмон ва ёғочсозлик саноати министрлиги	101	104	105
Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги	101	106	106
Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	102	108	107
Енгил саноат министрлиги	101	107	107
Озиқ-овқат саноати министрлиги	102	103	103
Гўшт ва сут саноати министрлиги	104	109	108
Балиқ хўжалиги министрлиги	100,8	100,6	100,2
Тайёрлаш министрлиги	107	108	107
Медицина саноати министрлиги	102	112	110
Микробиология саноати бош бошқармаси	101	110	106

Қуйида Иттифоқдош республикаларга (иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шу ҳисобга киради) доир маълумотлар келтирилади:

	Йиллик планнинг бажарилиш проценти маҳсулотни реализация қилиш	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	Меҳнат унумдорлиги бўйича
РСФСР	102	108	107
Украина ССР	102	107	105
Белоруссия ССР	103	112	108
Ўзбекистон ССР	104	112	108
Қозоғистон ССР	102	108	106
Грузия ССР	103	105	104
Озарбайжон ССР	103	106	106
Литва ССР	103	109	106
Молдавия ССР	104	114	109
Латвия ССР	103	108	108
Қирғизистон ССР	103	112	109
Тожикистон ССР	105	110	108
Арманистон ССР	102	109	106
Туркманистон ССР	103	111	109
Эстония ССР	103	108	108

Қуйидаги маълумотлар умуман мамлакатда маҳсулотнинг энг муҳим турлари қанча ишлаб чиқарилганлигини кўрсатади:

	1971 йилда ишлаб чиқарилгани	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергияси-миллиард киловатт соат	800	108
Нефть-миллион тонна	372	107
Газ-миллиард кубометр	212	107
Кўмир-миллион тонна	641	103
шу жумладан коксланувчи кўмир	169	103
Чўян—миллион тонна	89,3	104
Пўлат—миллион тонна	121	104
Прокат—жами миллион тонна	95,8	104
шу жумладан тайёр прокат	84,0	104
Пўлат қувурлар:		
миллион метр	1999	104
миллион тонна	13,4	107
Темир руда—миллион тонна	203	104
Минерал ўғитлар — миллион тонна:		
шартли бирликларда	61,4	111
таркибидаги озиқлантирувчи моддаларни 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда	14,7	112
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари—минг тонна:		
шартли бирликларда	275	95
дастлабки таъсир кучини 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда	156	95
Кальций содаси—минг тонна	3820	104
Каустик сода—минг тонна	2028	105
Олтингугурт кислотаси—минг тонна	12775	106
Пластик масса ва синтетик смола-минг тонна	1862	111
Химиявий тола—минг тонна	676	109
Автомобиль покришкалари—миллион дона	36,2	105
Турбиналар—миллион киловатт	16,8	104
Турбина генераторлари—миллион киловатт	13,4	126
Ўзгарувчи ток электр двигателлари-миллион киловатт	38,6	106
Металл қирқувчи станоклар-		
минг дона	205	102
миллион сўмлик	1053	108
Металл қирқувчи станокларнинг умумий сонидан—рақамли программа билан бошқарув станоклари дона	2539	151
Темирчилик—пресс машиналари:		
минг дона	42,3	102
миллион сўмлик	273	111
Автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси приборлари, воситалари—миллион сўмлик	3487	117
Металлургия ускуналари—минг дона	323	108
Кўмир тозалаш комбайнлари—дона	1217	108
Кўмир қазиш комбайнлари—дона	360	110
Кўмир шахталарида тозалаш ишлари учун керакли комплекслар ва механизациялаштирилган креплар—комплект	314	109
Нефть аппаратлари—минг тонна	137	108
Химия ускуналари ва уларнинг запас қисмлари—миллион сўмлик	527	114
Тўқимачилик саноати учун технология ускуналари ва уларнинг запас қисмлари—миллион сўмлик	356	107
Озиқ-овқат саноати, гўшт—сут ва балиқ саноати технология ускуналари ва уларнинг запас қисмлари—миллион сўмлик	346	104
Магистраль тепловозлар:		
секциялар	1485	100
минг от кучли	3803	100,2
Магистраль электровозлар:		
дона	341	106
минг от кучли	2571	106
Магистраль юк вагонлари—минг дона	63,7	109
Автомобиллар—минг дона	1142,7	125
Шу жумладан:		
юк автомобиллари	564,3	108
енгил автомобиллар	529,0	154
автобуслар	49,4	104
Автомобилларнинг запас қисмлари—миллион сўмлик	936	107
Тракторлар—минг дона	472	103
Тракторларнинг запас қисмлари—миллион сўмлик	816	103
Трактор прицеплари—минг дона	339	115
Қишлоқ хўжалик машиналари-жами—миллион сўмлик	2333	110
Қишлоқ хўжалик машиналарининг запас қисмлари—миллион сўмлик	253	101
Дон ўриб оладиган комбайнлар—минг дона	102	103
Пахтачилик машиналари—минг дона:		
физик бирликда	6,7	113
икки қаторлаб ҳисоблаганда	10,4	100
Экскаваторлар—минг дона	33,2	107
Бульдозерлар—минг дона	37,8	113
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаганидан ташқари)—миллион кубометр	288	100,2
Целлюлоза—миллион тонна	5,4	106
Қоғоз—миллион тонна	4,4	105
Картон—миллион тонна	2,7	106
Цемент—миллион тонна	100,3	105
Йиғма темир-бетон—миллион кубометр	90	106
Иморатбоп ғишт—миллиард дона	44	102
Шифер—миллиард шартли тахта	6,2	106
Тунука—миллион квадрат метр	1336	102
Дераза ойнаси—миллион квадрат метр	237	102
Газлама—миллион квадрат метр:		
ип-газлама	6397	104
жун газлама	675	105
зиғир толасидан тўқилган газлама	760	108
шойи газлама	1190	104
Кийим-кечак—миллиард сўмлик	17	106
Ички кийимлик трикотаж—миллион дона	831	101
Устки трикотаж—миллион дона	444	107
Чарм пойафзал—миллион жуфт	679	100,5
Гўшт—жами—миллион тонна	13,1	105
шу жумладан саноатда ишлангани	8,2	115
Колбаса маҳсулотлари—миллион тонна	2,4	106
Озиқ-овқат балиқ маҳсулоти—миллиард сўмлик	2,2	95
Мол ёғи—минг тонна	1022	106
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти—сутга айлантириб ҳисоблаганда—миллион тонна	20	100
Жирли пишлоқ ва бринза—минг тонна	466	97
Қант-Шакар—миллион тонна	9,0	88
Ўсимлик мойи—миллион тонна	2,9	106
Кондитер маҳсулотлари—миллион тонна	2,9	99,7
Чой (сортли)—минг тонна	103	110
Консерва—миллиард банка	11,3	105
Омухта ем-миллион тонна	26	112
Синтетик ювувчи воситалар—минг тонна	494	105
Соат—миллион дона	42,1	105
Чинни идишлар—миллион дона	652	111
Радиоприёмник ва радиола—миллион дона	8,8	113
Телевизор—миллион дона	5,8	87
Холодильник—миллион дона	4,6	110
Кир ювиш машиналари—миллион дона	4,1	77
Мотоцикл ва мотороллерлар—минг дона	872	105
Велосипед ва мотовелосипедлар — миллион дона	4,5	102
Мебель—миллиард сўмлик	3,1	109

Ўтган йилдагига нисбатан электр энергияси 59 миллиард киловатт-соат, нефть 23 миллион тонна, газ 14 миллиард кубометр, кўмир 17 миллион тонна, чўян 3,3 миллион тонна, пўлат 4,8 миллион тонна, қора металлар прокати 3,3 миллион тонна, пўлат қувурлар 82 миллион метр, минерал ўғит 6 миллион тонна, пластик масса ва синтетик смола 190 минг тонна, химиявий тола 53 минг тонна, металл қирқувчи станоклар 79 миллион сўмлик, темирчилик—пресс машиналари 27 миллион сўмлик, автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси ускуналари, воситалари 517 миллион сўмлик, химиявий ускуналар 63 миллион сўмлик, юк вагонлари 5,4 минг дона, юк автомобиллари ва автобуслар 42 минг дона, енгил автомобиллар 185 минг дона, қишлоқ хўжалик машиналари 220 миллион сўмлик, целлюлоза 302 минг тонна, қоғоз 221 минг тонна, цемент 5,1 миллион тонна **кўпроқ ишлаб чиқарилди.** Рангли ва нодир металлар, нефть химияси махсулотлари, нефтни қайта ишлаш ва маҳсулотнинг бошқа кўпгина турларини ишлаб чиқариш ортди.

1970 йилдагига нисбатан халқ истеъмоли товарлари —газламаларнинг ҳамма турлари 390 миллион квадрат метр, кийим-кечак қарийб 1 миллиард сўмлик, ички ва устки трикотаж 38 миллион дона, мол ёғи 59 минг тонна, ўсимлик мойи 163 минг тонна, консерва 587 миллион банка, синтетик ювиш воситалари 24 минг тонна, чинни идишлар 66 миллион дона, радиоприёмник ва радиола 979 минг дона, холодильник 417 минг дона, мебель 257 миллион сўмлик **кўпроқ ишлаб чиқарилди.**

Корхоналар ишининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди. Электр станцияларида ёқилғи сарфлаш салмоғи 2 процент камайди; қора металлургияда домна печларининг фойдали ҳажмидан фойдаланиш 0,8 процент яхшиланди; цемент саноатида айланувчи печларнинг соатлик иш унуми 4 процент ва тегирмонларнинг соатлик иш унуми 3 процент ортди. Кўмир шахталарида саралаш забойларида кўмир қазиб чиқаришнинг суткалик ўртача миқдори 7 процент кўпайди. Ип-газлама, зиғир толаси, жун ва шойи саноати корхоналарида йигирув ва тўқув машина-ускуналарининг иш унуми ўсди.

Планда саноатда меҳнат унумдорлигини 5,9 процент кўпайтириш кўзда тутилган эди, **амалда эса меҳнат унумдорлиги 6,3 процент ортди.**

Фойда олиш плани бажарилди. Маҳсулот таннархининг камайтирилиши ва олинган фойданинг кўпайиши натижасида саноатдаги ички жамғарма ортди.

Энг муҳим фойдали қазилмаларнинг текшириб кўрилган запаслари ортди. Саноат умуман йиллик планни бажаргани ҳолда корхоналарнинг бир қисми ишлаб чиқариш планларини бажармади. Каустик сода, олтингугурт кислотаси, нефть аппаратлари, иморатбоп ёғоч тахта, иморатбоп ғишт ишлаб чиқариш, газлама, кийим-кечак, ички трикотаж, чарм пойафзалнинг айрим турларини ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқлар бажарилмай қолди; зарур ассортиментдаги, яхши сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамма жойда ҳам таъминланмоқда, деб бўлмайди. Кўпгина саноат корхоналарида ишлаб чиқариш кувватларидан тўлиқ фойдаланилмаётир. Янгидан ишга туширилган бир қанча объектларда маҳсулот ишлаб чиқариш, маҳсулотнинг таннархи ва меҳнат унумдорлиги юзасидан лойиҳада белгиланган даража суст ўзлаштирилмоқда.

* * *

Илмий-тадқиқот институтлари, конструкторлик ташкилотлари ва саноат корхоналари **фан ва техникани** ривожлантиришнинг энг муҳим проблемалари юзасидан илмий тадқиқот, лойиҳалаш-конструкторлик ва технологик ишларни амалга оширишди. Янги машиналар, ускуналар, аппаратлар ва приборларнинг 4 мингдан ортиқ нусхаси ишлаб чиқилди ва тайёрланди. Ҳозирги замон техника талабларига жавоб берадиган буюмларнинг 3 мингга яқин янги турлари ўзлаштирилди, уларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришилди; эскириб қолган бир мингдан ортиқ хилдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш тўхтатилди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида прогрессив технология, ғоят унумли ишлайдиган мукаммал машина ва механизмлар ҳамда ҳисоблаш техникаси жорий қилинди, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш чоралари амалга оширилди. Саноат корхоналарида бир йил ичида механизациялаштирилган 9 мингга яқин поток линия ва 1,5 мингдан ортиқ автомат линиялар ўрнатилди, 4 мингга яқин участка, цех, ишлаб чиқариш комплекс механизация ва автоматлаштириш усулига кўчирилди.

Бир қанча министрликлар ва идораларнинг корхоналари фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш юзасидан берилган топшириқларни тўла-тўкис бажармадилар.

3,6 миллионга яқин ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари халқ хўжалигига **жорий қилинди. Бунинг натижасида бир йилга ҳисоблаганда 3 миллиард сўмдан ортиқ маблағ тежалади.**

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

1971 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотининг умумий ҳажми салкам 87 миллиард сўмлик бўлди. Бу — аввалги беш йилликдаги ишлаб чиқаришнинг ўртача йиллик даражасидан 8 процент ортиқдир ва кўп ҳосил олинган 1970 йилги даражага тўғри келади. Шу билан бирга чорвачилик маҳсулоти қарийб 3 процент ўсди, мамлакатнинг бир қанча районларида об-ҳаво шароити ноқулай келганлиги сабабли деҳқончилик маҳсулоти 1970 йилдагига нисбатан анча камайди.

Ўтган йили 181 миллион тонна **ялпи дон ҳосили олинди.** 1,4 миллион тонна, яъни 1970 йилдагига нисбатан 11 процент кўпроқ ва ўтган беш йилликдаги ўртача миқдордан 41 процент кўпроқ шоли етиштирилди.

Мамлакат пахтакорлари катта муваффақиятларга эришиб, **7 миллион тоннадан ортиқ пахта териб олдилар.** Қанд лавлаги ялпи ҳосили 72,1 миллион тонна, кунгабоқар ҳосили 5,7 миллион тонна, картошка 92,3 миллион тонна, сабзавот 20 миллион тонна бўлди.

Колхоз ва совхозлар келгуси йилда ҳосил етиштириш учун 3 миллион гектар ортиқ ерни анча барвақт шудгорлаб қўйдилар.

Чорвачилик янада ривожланди.

Маҳсулдор чорва мол туёғи рўйхат маълумотларига қараганда, қуйидагича кўпайди (миллион бош):

	1971 йил 1 январга қадар	1972 йил 1 январга қадар	1972 йилда 1971 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Хўжаликларнинг барча категориялари			
Қорамол	99,2	102,4	103
шу жумладан			
сигирлар	41,0	41,3	100,6
чўчқалар	67,5	71,4	106
қўй ва эчкилар	143,4	145,4	101
Колхоз, совхозлар ва давлатга қарашли бошқа хўжаликлар			
Қорамол	74,3	77,5	104
шу жумладан			
сигирлар	25,5	26,2	103
чўчқалар	50,9	55,6	109
қўй ва эчкилар	110,2	112,7	102

Бутун мамлакатда **чорвачилик маҳсулотлари етиштириш** умуман қуйидаги миқдорда ортди:

	1970 йил	1971 йил	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Гўшт (сўйилган вазнда) миллион тонна	12,3	13,1	107
Сут — миллион тонна	83,0	83,3	100,4
Тухум — миллиард дона	40,7	44,9	110
Жун — минг тонна	419	424	101

Чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш хўжаликларнинг барча категориялари бўйича қуйидагича бўлди:

	1970 йил	1971 йил	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Чорва ва парранда — миллион тонна тирик вазнда	12,6	14,1	112
Сўйилган вазнга айлантириб ҳисоблаганда	8,1	9,2	114
Сут — миллион тонна	45,7	47,1	103
Тухум — миллиард дона	18,1	21,6	119

(Давоми иккинчи бетда).

УЛКАН ОДИМЛАР

(Боши биринчи бетда).

Чорва мол ва паррандаларни **давлат йўли билан харид қилиш** юзасидан халқ хўжалик плани ошириб бажарилди. Колхоз ва совхозларда сотиб олинадиган қорамолнинг ўртача вазни ошди. Тухум харид қилиш плани ҳам ошириб бажарилди. Пландан ташқари сут харид қилиш юзасидан берилган топшириқ бажарилмай қолди.

1971 йилда **колхозларнинг ялпи даромади** 22,5 миллиард сўм бўлди.

Совхозларни тўла хўжалик ҳисобига кўчириш давом этди. Ўтган йилнинг охирига келиб 6,1 минг совхоз, ёки барча совхозларнинг 40 проценти тўла хўжалик ҳисоби шароитида ишлади.

Ишларнинг бутун комплекси бўйича давлат ва колхозларнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун сарфлаган капитал маблағлари 21 миллиард сўмдан зиёдни ташкил этди ва 1970 йилдагига нисбатан 10 процент кўпайди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш ишлари давом эттирилди. Техника ва минерал ўғитларнинг энг муҳим турларини етказиб бериш йиллик плани бажарилди.

Ўтган йили 312 минг трактор, шу жумладан 126 минг ҳайдов трактори, 143 минг юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиллар, 99 минг дон комбайни, 10,4 минг лавлаги кавлаш комбайни, 7 минг маккажўхори комбайни, силосбоп экинларни йиғиштириб оладиган 39 минг комбайн ва картошка кавлаб оладиган 9,6 минг комбайн, 6,8 минг пахта териш машинаси, 51 минг қаторли ўрим машинаси, 217 минг трактор плуги, 25 минг лушчильник, 183 минг культиватор, 168 минг сеялка, 149 минг косилка, 52 минг трактор паншахаси, минерал ўғит сочувчи 43 минг машина, органик ўғит сочувчи 58 минг машина, 16 минг гербицидаммиак машинаси, 13,5 минг ёмғирлатиш машинаси, 17 минг пресс-подборщик, 79 минг универсал юк ортиш машинаси, 58 минг сут соғиш установкаси, дон тозалайдиган 23 минг машина ва бошқа кўпгина машина ҳамда механизмлар етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 50 миллион тонна **минерал ўғит** ва 528 минг тонна озуқа фосфатлари олди. Минерал ўғит етказиб бериш ўтган йилдагига нисбатан 4,6 миллион тонна ва озуқа фосфати етиштириб бериш 258 минг тонна кўпайди.

Ўрмон хўжалигида 2,3 миллион гектар майдонда **ўрмон тиклаш ишлари** олиб борилди, шу жумладан 1,3 миллион гектар ерга дарахт уруғи сепилди ва кўчат ўтқазилди. Шу билан бирга колхоз ва совхозларнинг 265 минг гектар майдонида сой соҳиллари, жар, қиялик жойлар, қумликлар ва фойдаланиш учун ноқулай бўлган бошқа ерларга кўчат ўтқазиб, мустаҳкамланади

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 4,1 триллион тонна-километрга етди ва 1970 йилдагига нисбатан 6,5 процент кўпайди. **Пассажир обороти** 583 миллиард пассажир-километрдан иборат бўлди ва 6,2 процент ошди.

Йиллик планнинг қандай бажарилганлигини қуйидаги маълумотлардан билиб олиш мумкин:

	1971 йилда бажарилгани	Йиллик план бажарилишининг проценти	1971 йилда 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Юк обороти — миллиард-тонна километр			
Темир йўл транспорти	2634	102	106
умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	184	103	106
умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	69	103	107
нефтепровод транспорти	328	104	117
Юк ташиш — миллион тонна			
Темир йўл транспорти	3032	102	105
умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	381	104	106
умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	4015	102	105
нефтепровод транспорти	352	102	104

Денгиз транспортида ташқи сув йўлларида ва ички сув йўлларида юк ташиш йиллик плани ошириб бажарилди. Денгизда юк обороти ва юк ташиш 1970 йилдагига нисбатан 6 процент ошди.

Ҳаво транспортида пассажир обороти плани ошириб бажарилди ва самолётларда юк ташиш умумий ҳажми плани бироз бажарилмай қолди. 78 миллион пассажир ташилди. Пассажир обороти ўтган йилдагига нисбатан 13 процент, пассажирлар ташиш 9 процент ва авиация билан юк ташиш умумий ҳажми 12 процент кўпайди. Халқ хўжалиги тармоқларида авиациядан фойдаланиш ишлари плани 109 процент адо этилди; бу ишларнинг ҳажми 12 процент кўпайди.

Темир йўл транспортида кўмир, кокс, нефть, ёғоч ва ғалла, темир рудаси ва марганец, рангли металлар рудаси ва қора металлар, цемент, металл конструкциялар, минерал ўғит ташиш йиллик плани тўла ва ошириб бажарилди; флюслар, ўтга чидамли ғишт, саноат хомашёси ва қолиплаш материаллари, майдаланган шлак ташиш плани бажарилмай қолди. Оммавий юклар ташиш кўпайди, пассажир обороти плани бажарилди.

Локомотивлар ва юк вагонларининг ўртача бир кунлик иш унуми юзасидан белгиланган план адо этилди. Юк ташишда банд бўлган ходимларнинг меҳнат унумдорлиги 1970 йилдагига нисбатан ошди ва юк ташишнинг таннархи пасайди.

Шу билан бирга темир йўллар бир қанча жойларда юк ортиш учун вагонларни керакли миқдорда бериб турмадилар; корхоналар ва ташкилотлар келган юкларни темир йўл станцияларидан ўз вақтида ташиб олмаганликлари ва юк ортиш-тушириш вақтида вагонларнинг белгиланган нормадан ортиқча вақт бекор туришига йўл қўйганликлари каби фактлар содир бўлди.

Электровозлар ва тепловозлар хизмат қилиб турган темир йўлларнинг узунлиги йил охирига келиб 111 минг километрга етди. Юк оборотининг 97,3 процентини электровоз ва тепловозлар бажарди.

Дарё транспорти нефть ва нефть маҳсулотлари, флотларда ёғоч тахта ва ўтин ташиш йиллик планини бажарди. Юк ташиш плани умуман бажарилгани ҳолда тошкўмир ва кокс, темир рудаси ва марганец, минерал ва химиявий ўғит, саноат хомашёси ва қолиплаш материаллари, цемент, туз ташиш плани тўла бажарилмай қолди.

Умумий фойдаланишдаги **автомобиль транспорти** юк ташиш ҳажмини 5 процент, шу жумладан марказлаштирилган тартибда юк ташиш ҳажмини 7 процент оширди. Юк автомобилларининг иш унуми 5 процент ошди. Пассажир обороти плани бажарилди. Шундай бўлса ҳам автомобилларнинг анча қисми бўш қатнамоқда ва ишга чиқарилмаётган автомобиллар сони ҳали ҳам анчагина бор.

Темир йўл транспортида **меҳнат унумдорлиги** 4,5 процент, денгиз флотида 2,8 процент, дарё транспортида 4,2 процент ўсди. Транспорт корхоналари фойда олиш планини бажардилар.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) маҳсулотининг умумий ҳажми 9 процент кўпайди, лекин йиллик план бироз бажарилмай қолди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Халқ хўжалигида умумий қиммати қарийб 82 миллиард сўмлик **асосий фондлар** ишга туширилди ёки 1970 йилдагига нисбатан 5 процент кўпайди.

Маблағ ажратишнинг барча манбалари ҳисобига **капитал маблағлар** 87,7 миллиард сўмдан, шу жумладан давлат капитал маблағлари 75,5 миллиард сўмдан иборат бўлди. Барча капитал маблағлар 1970 йилдагига нисбатан 7 процент кўпайди.

1971 йил учун белгиланган **давлат капитал маблағлари плани** бажарилди.

Янги корхоналар қуриш, ишлаб турган корхоналарни кенгайтириш ва реконструкция қилиш йўли билан ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш қай тарзда олиб борилганлигини қуйидаги маълумотлар кўрсатади:

	1971 йилда ишга туширилган қувватлар
Электростанциялар — миллион киловатт	12,3
Кўмир — миллион тонна	17,4
Чўян — миллион тонна	3,4
Пўлат — миллион тонна	1,9
Қора металлар прокати (тайёр) — миллион тонна	1,9
Пўлат қувурлар — минг тонна	385
Темир рудаси — миллион тонна	21
Минерал ўғит (шартли бирликларда) — миллион тонна	3
Пластик масса ва синтетик смола — минг тонна	179
Химиявий тола — минг тонна	89
Лак ва бўёқлар — минг тонна	148
Автомобиль шиналари — миллион дона	2,2
Автомобиллар — минг дона	503
Турбиналар — минг киловатт	1100
Магистраль юк вагонлари — минг дона	8,0
Металл қирқувчи станоклар — минг дона	6,6
Экскаваторлар — минг дона	1,9
Цемент — миллион тонна	2,8
Қоғоз — минг тонна	115
Целлюлоза — минг тонна	374
Ўрнатилган тўқув станоклари — минг дона	5,2
Чарм пойафзал — миллион жуфт	23,4
Устки ва ички трикотаж — миллион дона	15,5
Чинни-фаянс буюмлар — миллион дона	88,1
Қанд-шакар — бир суткада қайта ишланадиган лавлагининг минг центнери	162
Кондитер маҳсулотлар — минг тонна	93
Гўшт — ҳар смена бараваридаги тонна	623
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти — ҳар смена бараваридаги минг тонна	2,5
Пишлоқ — ҳар сменада сутни қайта ишлаш — тонна	809
Магистрал газ қувурлари ва уларнинг шохобчалари — минг километр	4,8
Умумий фойдаланишдаги янги темир йўллар — километр	460
Электрлаштирилган темир йўллар	1131

Ишлаб турган корхоналарда ишлаб чиқариш қувватлари, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва интенсивлаш, технология жараёнларини яхшилаш, асбоб-ускуналарни янгилаш ва бошқа ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш ҳисобидан ҳам кучайтирилди.

1971 йилда янгидан 400 га яқин йирик давлат саноат корхоналари, шунингдек, ишлаб турган корхоналарда кўп миқдорда янги цехлар ва ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Ўтган йили **ишга туширилган энг катта корхоналар ва ишлаб чиқариш объектлари** орасида қуйидагилар бор эди:

Электр энергетикада: жаҳонда энг катта Красноярск гидроэлектростанциясида сўнгги икки турбина ишга туширилди ва шунинг натижасида ГЭС лойиҳада белгиланган 6 миллион киловатт қувватга эга бўлди. Грузияда Ингурий ГЭСининг учта шалола станциялари ишга туширилди. Буғ электростанцияларида ҳар бири 300 минг киловатт қувватга эга бўлган 16 та энергетика блоки, шу жумладан Винница областидаги Ладижин ГРЭСида бир йил ичида умумий қуввати 1,5 миллион киловаттдан иборат 5 та энергетика блоки ишга туширилди. Донецк областидаги Славянск ГРЭСида 800 минг киловатт қувватга эга бўлган бир валли энергетика блоки тажриба учун фойдаланишга топширилди. Арманистонда Радзан ГРЭСи, Қозонда ва Киевда янги ТЭЦ ва бошқа электростанциялар ишлай бошлади.

Нефтни қайта ишлаш ва нефть, химия саноатида Балаково резина-техника буюмлари заводи ишга тушди. Ленинград областидаги Қириш нефтни қайта ишлаш заводида ва Херсондаги нефтни қайта ишлаш заводида, Пермь ва Омск нефтни қайта ишлаш комбинатларида, Мингечаур, Лисичанск ва Черкасс резина-техника буюмлари заводида, Кременчук ва Волгоград қурум заводларида ва бошқа корхоналарда янги қувватлар ишга туширилди.

Тошкўмир саноатида Қозоғистонда «Богатир» кўмир разрезининг иккинчи навбати (Иртиш № 5-6), Тула областида Шарқий Грезловский разрези, Кировоград областида Светлопольская, Львов областида иккинчи Червоноградская, Днепропетровск областида 29-Ғарбий Донбасс шахталари, Ворошиловград областида Молодогвардейская шахтасининг биринчи навбати ва Донецк областида 21-Бис шахталари, Коми АССРда кўмир сараловчи «Северная» фабрикаси ишга туширилди, бир қанча мавжуд шахталар ва разрезларнинг қуввати анча кенгайтирилди.

Қора металлургияда қуйидаги қувватлар ишга туширилди: Ғарбий Сибирь металлургия заводида энг катта домна печи (3 минг куб метр фойдали ҳажмда), кокс батареялари ва агломерацион лента; Қарағанда комбинатида домна печи, шлакни майдаловчи установка ва прокат бўйича қўшимча қувватлар, Кривой Рог заводида конвертор, Волгограддаги «Красний Октябрь» заводида кучли электр печлар, Челябинск металлургия заводида «250» сим стани, Қозоғистондаги Соколов-Сарбай темир руда ва Свердлов областидаги Качканар кон саралаш комбинатида темир рудаси ишлаб чиқарувчи қувватлар кўпайтирилди.

Рангли металлургияда Жезқазган кон-металлургия комбинатида ва Ачинск глинозем комбинатида, Красноярск, Братск ва Иркутск алюминий заводларида, Константиновскдаги «Укрцинк» заводида, Норильскдаги кон-металлургия комбинатида янги қувватлар ишга туширилди.

Химия саноатида Белоруссиядаги Гродно шаҳрида, Ўзбекистондаги Навоий, Тула областидаги Новомосковский ва Ново-Кемерово химия комбинатларида янги корхоналар; Донецк областидаги Константинов, Тамбов областидаги Уваров химия заводларида, Литвадаги Ионов ва Ровендаги азот ўғитлари заводларида, Стерлитамак сода-цемент комбинатида, Қримдаги пигментли титан заводида, Могилевдаги синтетик тола комбинатида ва Сокалскдаги химиявий тола заводида, Лидскдаги лак-бўёқ заводида, Ярославлдаги «Свободний труд» заводида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Машинасозликда ҳар йили жами 440 минг автомобиль ишлаб чиқара оладиган Волжск автомобиль заводининг биринчи ва иккинчи навбати ишга туширилди; Рязанда автомобиль агрегатлари заводи, Костромада автоматик линиялар заводи; Хмельницкийда термопласт автоматлар заводи, Сумгаитда компрессорлар заводи, Удмурдистон АССРда Глазовский химия машинасозлиги заводи, Молодечнино ярим ўтказгич вентиллар заводи, Курскда подшипник заводи фойдаланишга топширилди. Мавжуд машинасозлик заводларини кенгайтириш ва реконструкция қилиш йўли билан уларнинг қувватлари анча кўпайтирилди.

Целлюлоза-қоғоз саноатида Пермь областида Соликамск ва Архангельскда Соломбалск целлюлоза-қоғоз комбинатларида, Қозоғистондаги Қизил Ўрда целлюлоза-картон комбинатида ва Байкал целлюлоза заводида янги қувватлар ишга туширилди.

Бинокорлик материаллари саноатида Каменец-Подольскда технология линиялари, Пермь областининг Горнозаводский ва Кемерово областининг Топкино цемент заводларида, Арманистондаги Разданск кон-химия комбинатининг цемент заводида технология линиялари жорий этилди. Ёкутистон АССРда янги цемент заводи ишга туширилди.

Грузия ССРнинг Гардабанидаги картон-рубероид заводида, Лисичанск ойна заводида, Ворошиловград қуйиш-механика заводида, Брянск областининг Любохон чўян қуйиш заводида, Приморье ўлкасининг Спасск-Дальний санитария-техника арматураси заводида қўшимча қувватлар ишга солинди, йиғма темир-бетон ишлаб чиқарувчи янги корхоналар ишга туширилди.

Енгил саноат, озиқ-овқат ва гўшт-сут саноатининг қувватлари анча кўпайтирилди. Чинни-фаянс буюмлар ишлаб чиқарувчи қувватларни ишга солиш юзасидан йиллик план муддатидан илгари бажарилди. Степанакерт, Биробиджон ва Тамбовда пойафзал фабрикалари, Архангельск, Вологда, Хасавюрт ва бошқа шаҳарларда тикувчилик фабрикалари, Горлов трикотаж газлама фабрикаси, Тула областида Суворов калава фабрикаси, Амур областида Благавешченск пахта йигириш фабрикаси ишга туширилди.

Бошқирдистонда Чишминск, Краснодар ўлкасида Новопокровск, Одесса областида Червонознаменский, Литвада Кедайн ва Қирғизистонда 7-қанд заводлари, Улан-Удеда кондитер фабрикаси, Қарағандада маргарин заводи, Тамбов, Стерлитамак, Ворошиловград, Полтава, Лудзе ва Кохтла-Ярведа сут заводлари, Қозоғистонда Каменец-Подольск, Шевченково, Литвада Алитус гўшт комбинатлари, Одесса областида Тарутино, Тула областида Ефремов, Новосибирск областида Болотва пишлоқ заводлари, янги нон заводлари, ёғ заводлари, пиво ва вино заводлари ҳамда бошқа корхоналар ишга туширилди.

Қишлоқ хўжалигида давлат ва колхозларнинг маблағлари ҳисобидан 4 миллион бош қорамолга мўлжалланган чорвачилик бинолари, 5 миллион чўчқа, 6 миллиондан кўпроқ қўй ва 31 миллион парранда учун чорвачилик бинолари фойдаланишга топширилди.

Давлат маблағлари ҳисобидан ҳар йили 5,7 миллион товуқ боқиладиган паррандачилик фабрикалари ва гўшт олиш учун 10,6 миллион жўжа боқиладиган паррандачилик фабрикалари қурилди. Дон сақлаш учун 3,1 миллион тонна дон сақланадиган элеваторлар, тайёрлов пунктларида 1,1 миллион тонна дон сиғадиган ғалла омборлари ва совхозлар ҳамда колхозларда 4 миллион тоннадан кўпроқ дон сақланадиган омборлар, айни бир вақтнинг ўзида 1 миллион тоннадан кўпроқ минерал ўғит, захарли химикатлар ва оҳак материаллар сақланадиган омборлар «Союзсельхозтехника» системаси ташкилотларида ҳар йили 107 мингта шартли ремонт қилишга мўлжалланган ремонт корхоналари ишга туширилди.

1971 йилда саноат негизида чўчқа гўшти, мол гўшти ва сут етиштирувчи йирик давлат, колхоз ва колхозлараро чорвачилик комплекслари қуриш бошланди. Москва областида энг катта «Воронова» комплексининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. 400 минг гектардан кўпроқ янги суғориладиган ерлар ишга солинди, 800 минг гектардан кўп зах ва ботқоқ ерлар қуритилди ҳамда 6,8 миллион гектар яйловга сув чиқарилди, шунингдек, ҳозирда суғорилаётган 300 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. 300 минг гектар майдонда суғориш системалари қайта қурилди ва қуритилиши зарур бўлмаган 1,5 миллион гектар ерда деҳқончилик-техникавий ишлар амалга оширилди.

Қурилиш-монтаж ташкилотларини планлаштириш ҳамда иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчириш ишлари амалга оширилди. 230 та қурилиш-монтаж тресги, уйсозлик комбинатлари ва бошқа ташкилотлар янги система асосида ишлай бошлади. Бу ташкилотлар пудрат ишлари умумий ҳажмининг 12 процентдан кўпроғини бажардилар. Қуриб битказилган объектлар ва иш даври бўйича шу қурилиш-монтаж ташкилотлари учун белгиланган иш плани ва фойда олиш плани ошириб бажарилди.

Умуман халқ хўжалиги бўйича **пудрат ишлари** плани 102 процент адо этилди, иш ҳажми 9 процент ошди.

Айрим министрликлар бўйича пудрат ишлари плани қандай бажарилганлигини ва бу ишлар умумий ҳажмининг ўсиш суръатларини қуйидагилардан билиш мумкин:

	Йиллик планнинг бажарилиш проценти	1971 йилда 1970 йилга нисбатан процент ҳисобида
СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги	100,5	107
СССР Саноат қурилиши министрлиги	97	107
СССР Қурилиш министрлиги	99	108
СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	100,1	111
СССР Транспорт қурилиши министрлиги	104	110
СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	102	107
СССР Мелиорация ва сув хўжалиги ишлари министрлиги	110	108
СССР Газ саноати министрлиги	102	113
СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	110	108

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари томонидан бажарилган иш ҳажми 13 процент ошди.

Қурилиш ишларида **меҳнат унумдорлиги** 5 процент кўпайди, қурилиш-монтаж ишларининг **таннархи** камайди.

Давлат капитал маблағлари сарфлаш плани ва пудрат ишлари плани бажарилгани ҳолда асосий фондларни ишга солиш плани, шунингдек, халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш плани тўла бажарилмади, меҳнат унумдорлиги, фойда олиш ва таннархни камайтириш юзасидан белгиланган топшириқлар бироз бажарилмай қолди. Бир қанча пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари пудрат ишлари ҳажми бўйича планни бажармадилар.

V. ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИНГ ОШИШИ

Халқ хўжалигидаги **ишчи ва хизматчиларнинг ўртача йиллик сони** 92,7 миллион кишини ташкил этди ва 1970 йилдагига нисбатан 2,5 миллион киши кўпайди.

Мамлакатда ўтган йили ҳам аввалги йиллардагидек одамлар иш билан тўла таъминланди; айрим тармоқлар ва айрим районларда ишчи кучининг етишмаслиги сезилиб турди.

1971 йилда КПСС XXIV съездининг тўққизинчи беш йиллик ҳақидаги Директиваларида ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини ошириш ва ишчилар, хизматчилар ҳамда колхозчиларни пенсия билан таъминлашни яхшилаш юзасидан кўзда тутилган тадбирлар амалга оширила бошланди.

Темир йўл транспорти ва метрополитенлар ишчилари ҳамда хизматчилари иш ҳақининг минимал миқдори ойига 70 сўмгача кўпайтирилди, айни вақтда ходимларнинг ўртача иш ҳақи оладиган категорияларининг ставка ва окладлари оширилди. Мамлакатнинг бир қанча районларида совхозларнинг ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари, сув хўжалиги, ўрмон хўжалиги корхоналари ва қишлоқ хўжалик техникаси корхоналари машинист-тракторчиларининг тариф ставкалари кўпайтирилди.

Ишчи ва хизматчиларга қарилиги учун бериладиган пенсияларнинг минимал миқдори кўпайтирилди. Колхозчиларга қарилик учун бериладиган пенсиялардан ташқари инвалидлик ва боқувчисидан маҳрум бўлиб қолганлиги учун бериладиган пенсиялар минимуми ҳам кўпайтирилди. Ишчилар, хизматчилар, уларнинг оилалари учун белгиланган пенсияларни ҳисоблаш шартлари колхозчиларга нисбатан жорий қилинди.

1971 йилда амалга оширилган янги тадбирлар натижасида 19 миллион кишининг иш ҳақи ва пенсияси кўпайтирилди.

Йиллик планда **ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақини** 2,8 процент кўпайтириш кўзда тутилган эди. Амалда эса ишчилар ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи 3,3 процент ортиб, 126 сўмга етди. Иш ҳақи ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган ҳақ ва имтиёзларни қўшиб ҳисоблаганда, 1970 йилдаги 164 сўм ўрнига 170 сўмни ташкил этди. **Колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ** 3 процент кўпайди.

Аҳоли ижтимоий истеъмол фондларидан олган **тўлов ва имтиёзлар** 68,6 миллиард сўм бўлди ёки шундан аввалги йилдагига нисбатан 7,4 процент ошди. Ана шу фондлар ҳисобига текин билим олиш, медицина ёрдами, пенсиялар, нафақалар ҳамда социал таъминот ва социал страхованиенинг бошқа турлари, отпуска ҳақи, стипендиялар бериш, санаторийлар ва дам олиш уйларига текин ёки имтиёзли шартлар билан йўлланмалар бериш, болалар боғчалари ва яслиларни таъминлаш ва социал-маданий хизматнинг бошқа формаларини амалга ошириш таъминланди.

Аҳоли жон бошига **реал даромадлар** бир йил ичида 4,5 процент кўпайди.

Аҳолининг омонат кассаларига қўйган пуллари бир йил ичида 6,6 миллиард сўм ортди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 164 миллиард сўмга етди ва таққослаб олинган нархларда 7 процент кўпайди. Чакана товар оборотининг йиллик плани бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида **айрим товарларни сотиш ҳажми қуйидагича ўзгарди:**

	1971 йилда сотилгани 1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Нон маҳсулотлари	103
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	112
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	99
Мол ёғи	103
Ўсимлик мойи	102
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти	99,5
Пишлоқ	104
Тухум	122
Қанд-шакар	101
Кондитер маҳсулотлари	104
Чой	106
Картошка	103
Сабзавот	109
Мева ва цитрус мева	95
Кийим-кечак, ички кийим ва газлама	105
Трикотаж буюмлар	110
Пайпоқ	108
Чарм пойафзал	103
Чинни-фаянс ва шиша идишлар	118
Синтетик ювиш воситалари	118
Мебель	110
Тикув машиналари	100
Холодильниклар	111
Кир ювиш машиналари	87
Электр пилесослар	118
Соат	101
Фотоаппаратлар	91
Мотоцикл ва мотороллерлар	110
Велосипед ва мотовелосипедлар	101
Радиоприемник ва радиолалар	102
Телевизорлар	111
Енгил автомобиллар	182

Товар обороти анча ўсганлигига қарамай, аҳолининг баъзи молларга, жумладан, балиқ, сельд, сабзавотга, жун газламаларнинг баъзи турлари, кийим-кечак, пойафзал ва идишларга бўлган эҳтиёжлари тўла қондирилмай қолди.

Совет Иттифоқи **ташқи савдо** соҳасида чет мамлакатлар билан ташқи савдо алоқаларини кенгайтиришни давом эттирди. Ташқи савдо обороти 23,4 миллиард сўмни ташкил этди ва 6 процент кўпайди. Шу билан бирга Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида аъзо бўлган мамлакатлар билан ташқи савдо обороти 7 процент кўпайди ва 13,1 миллиард сўмни ташкил этди.

Мамлакат экономикасининг муваффақиятли суратда ривожланганлиги, чакана товар обороти ва аҳолига кўрсатиладиган хизматнинг ўсганлиги **пул муомаласининг барқарор бўлишини таъминлади.**

Давлат, колхозлар ва аҳолининг маблағлари ҳисобига, **дастлабки маълумотларга қараганда, 2 миллион 300 мингга яқин шинам квартиралар ва жами 108 миллион квадрат метр ҳажмида якка тартибда қурилган уйлар ёки 1970 йилда фойдаланиш учун топширилган уй-жойларга нисбатан икки миллион квадрат метрдан ортиқ ҳажмдаги уй-жойлар фойдаланишга топширилди.** Ўтган йили 3 миллион оиланинг уй-жой шароити, ёки 11,4 миллион совет гражданининг уй-жой шароити яхшиланди. Мамлакатнинг шаҳар ва қишлоқларида 1,6 миллион ўринли янги умумтаълим мактаблари, 470 минг ўринли мактабгача тарбия болалар муассасалари ва кўп миқдорда касалхона ҳамда поликлиникалар ва маданий-маиший хизмат кўрсатадиган бошқа объектлар фойдаланиш учун топширилди. Шу билан бирга, кўпгина иттифоқдош республикалар, министрликлар ва идоралар уй-жой ҳамда маданий-маиший қурилиш планларини бажаролмадилар.

Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 1970 йилдагига нисбатан 12 процент, қишлоқ жойларда эса 17 процент ортди. Аммо йиллик план бирмунча бажарилмай қолди. Маиший хизмат корхоналарининг сони ортиб бораётганлигига қарамай, хусусан қишлоқ жойларда улар ҳали етарли эмас. Бу корхоналар аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини ҳозирча тўла равишда қондирмаётир. Айни вақтда кўпгина иттифоқдош республикаларда, шаҳар ва районларда маиший хизмат кўрсатадиган янги корхоналарни ишга тушириш плани бажарилмади.

Шаҳар ва қишлоқларни тобора обод қилиш соҳасида иш олиб борилди. Бир йил ичида 3 миллиондан ортиқ квартира **газ билан таъминланди.**

Халқ маорифи, фан ва маданият тобора ривожланди.

Таълимнинг турли тармоқларига 80 миллионга яқин киши жалб этилди, шу жумладан, 49 миллиондан ортиқ киши умумий таълим мактабларида, 4,6 миллион киши олий ўқув юртларида, 4,4 миллион киши техникумларда ва бошқа ўрта махсус ўқув юртларида, 2,5 миллион киши ҳунар-техника таълими билим юртларида ўқиди.

4,7 миллион киши саккиз йиллик мактабни ва 2,7 миллион киши ўрта умумий таълим мактабларини тамомлаб чиқди. Шу билан бирга кечки (сменали) умумий таълим мактабларида ва ҳунар-техника билим юртларида бир миллионга яқин йигит ва қиз тўлиқ ва тўлиқсиз ўрта маълумот олди.

5,6 миллион бола куни узайтирилган мактаблар ва группаларда шуғулланди.

9,5 миллион бола доимий яслиларда, боғчаларда ва боғча-яслиларда тарбияланди. Бундан ташқари, мавсумли болалар муассасалари 5 миллиондан ортиқ болага хизмат кўрсатди.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаб чиққан **1,8 миллионга яқин мутахассис,** шу жумладан қарийб 0,7 миллион олий маълумотли ва 1,1 миллион ўрта махсус маълумотли мутахассислар **халқ хўжалигига юборилди;** олий ўқув юртлари ва техникумларни тамомлаб чиққанлар сони шундан аввалги йилдагига нисбатан 90 минг кишидан зиёд, ёки 6 процент ортди.

Олий ўқув юртларига 921 минг киши ва **ўрта махсус ўқув юртларига** қарийб 1 миллион 350 минг киши қабул қилинди.

1971 йилнинг охирига келиб мамлакатимизда **100 миллиондан ортиқ киши олий ва ўрта (тўлиқ ва тўлиқсиз) маълумотга эга эди.**

Ишчилар ва хизматчиларни, шунингдек колхозчиларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишлари кенг кўламда амалга оширилмоқда. **Ҳунар-техника таълими билим юртлари** бир йил ичида 1,7 миллион малакали ёш ишчини тайёрлади ва 1,9 миллион кишини ўқишга қабул қилинди, шу жумладан 156 минг киши ҳунар ўргатиш билан бир қаторда ўрта маълумот берадиган билим юртларига қабул қилинди. Бевосита корхона, муассаса ва ташкилотларда, шунингдек колхозларда **якка-якка тартибда, бригада ва курсларда ўқитиш йўли билан** 19 миллионга яқин киши янги касбларни ўрганди ва ўз малакасини оширди.

Йил охирига бориб **илмий ходимлар** сони 970 минг кишига кўпайди, булардан 270 мингга яқин киши фан доктори ёки фан кандидати деган илмий даражага эгадир.

Киноустановкалар сони 152 мингга, бир йил ичида киносеансларни томоша қилган кишиларнинг сони эса 4,7 миллиардга етди.

Аҳолига медицина хизмати яхшиланди. Бир йил ичида барча ихтисослардаги врачлар сони 30 мингдан зиёд, касалхоналардаги ўринлар сони қарийб 70 минг кўпайди. Санаторийлар, дам олиш уйлари ва пансионатлардаги ўринлар сони 35 минг, туристик базалардаги ўринлар сони 11 минг ортди. Санаторий-курорт муассасаларида, туристик маршрутлар ва базаларда 23 миллион меҳнаткаш ва уларнинг оила аъзолари даволанди ҳамда дам олди. 19 миллиондан ортиқ бола ва ўсмирин ёз фаслида пионер ва мактаб лагерларида, болалар санаторийларида, экскурсия-туристик базаларда ҳордиқ чиқарди ёки ёз фаслида болалар муассасалари билан биргаликда шаҳар атрофидаги боғ-роғларга борди. 50 миллионга яқин киши экскурсияларга қатнашди.

Совет Иттифоқи аҳолисининг умумий сони 1972 йил 1 январга қадар 246,3 миллион кишини ташкил этди.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

БАРАКАЛИ ДАРОМАД

КОЛХОЗЛАРДА ҲИСОБОТ МАЖЛИСЛАРИ

Шу кунларда колхоз бухгалтерларининг қўли-қўлига тегмайди. Улар 1971 йилда катта ғалабага эришган қишлоқ меҳнаткашларининг меҳнат самараларини якунламоқдалар. Ғалвирни сувдан кўтармоқдалар. Эл-юртни мамнун этган ва янги марраларни эгаллаш учун астойдил интилаётган колхозчиларнинг ҳалол меҳнатларига яраша ҳақ тўлаш ниятидалар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари ҳам бултур пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар ўзларини чинакам пахта усталари эканликларини исбот қилдилар. Чунки, колхознинг кўпгина ерлари вилт билан зарарланган эди. Шунга қарамай пахта ҳосилдорлиги бу ерда гектар бошига 6,58 центнер ошди. 1308 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32,4 центнердан ҳосил олинди.

Айрим бригадаларда ҳосилдорлик бундан ҳам юқори бўлди. Қўчқор Рихсиев бошлиқ бригада аъзолари 37 центнердан, Алжер Ширинбетов, Ҳамид Мираҳмедов бошлиқ бригадаларда 36 центнердан ошириб ҳосил олинди. Умуман колхоз давлатга пландан ташқари 760 тонна «оқ олтин» сотди.

Пахтани машина билан териш ҳам самарали бўлди. Кенг майдонларда етиштирилган 4235 тонна пахтанинг 3261 тоннаси, ёки умумий ҳосилнинг 77 проценти «зангори кема» бункерларидан тўкилди.

Бошқа тармоқларнинг якунлари ҳам қувончли бўлди. Пландан ташқари давлатга 1943 тонна каноп сотилди. Ҳар гектар ердан 225 центнердан ҳосил етиштирилди. Бу планда белгиланганидан 91,2 центнер кўп демакдир.

Колхоз чорвадорлари бу соҳага ҳам эътиборни кучайтириб 1971 йилда ҳар қачонгидан кўп чорва маҳсулотлари етиштирдилар. Давлатга 260 тонна ўрнига 327 тонна серёғ сут сотдилар.

Колхозда барча соҳалар бўйича планлар тўла ва ошириб бажарилгани учун йиллик даромад 2 миллион 539 минг сўм ўрнига 3 миллион сўмдан ошиб кетди.

Масалан, А. Ширинбетов бошлиқ бригада аъзолари ёз бўйи ишлаб олган ҳар бир сўмига яна қўшимча равишда 1 сўм 2 тийиндан олдилар. А. Мираҳмедов бошлиқ бригада аъзолари 1 сўм 3 тийиндан, Қ. Рихсиев бошлиқ бригада аъзолари 99 тийиндан қўшимча ҳақ оладилар.

Лекин, йиллик планни ошириб бажарган бўлса ҳам ҳосилдорлиги колхоз даражасидан паст бўлган, 28,5 центнердан ҳосил олган Неъмат Мирзаабдуллаев бошлиқ бригада аъзоларига ҳар сўм ишлаган ҳақларига 67 тийиндан, Худойберди Дадашев бошлиқ бригада аъзоларига 70 тийиндан тўғри келди.

Яқинда бўлиб ўтган йиллик ҳисобот мажлисида колхоз раиси Миразиз Рўзиматов ана шулар ҳақида батафсил гапирди. Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йили вазифаларини баён қилиб берди.

1972 йилда пахта ҳосилдорлиги соҳасида бултурги эришилган даражани янада мустаҳкамлаб қолиш ва ундан ошириш режалари белгиланди.

— Албатта, кўп ерларимизни вилт босиб кетган бизнинг шароитда ҳосилдорликни икки йўл билан ошириш мумкин, — давом этиб деди нотиқ.— Бири — алмашлаб экишни жорий этиш, иккинчиси вилтга чидамли — «Тошкент-2» навли чигит экишдан иборат. Шунинг учун биз олдиндан нима иш қилишимизни белгилаб олдик. 700 гектар майдонга шу нав чигитдан экилади. 158 гектар ерда беда ва маккажўхори алмашлаб чигит экилади.

Йиллик ҳисобот қатнашчилари ва нотиқлар колхоз правлениеси томонидан ишлаб чиқилган бу тадбирларни маъқулладилар. Мажлисда колхозчилардан А. Мираҳмедов, Р. Холматов, Қ. Йўлдошев ва бошқалар сўзга чиқдилар. Колхоз даражасидан кам ҳосил олган бригадалар бошлиқлари Н. Мирзаабдуллаев ва Х. Дадашевлар бу йил бултурги даражадан кам ҳосил олмаймиз, шунинг учун шу кунларда далага гўнг чиқаряпмиз, «Тошкент-2» навли чигит экишга тайёргарлик кўраяпмиз, — дедилар.

Охунбобоев номли колхоз механизаторлари техникани ўз одатларига кўра 1 январгача тўла ва сифатли ремонтдан чиқариб қўйдилар. Колхозчилар эса ички ариқ-зовурларни тозалаб бўлдилар.

Йиллик ҳисобот мажлисида шулар мамнуният билан қайд этилди.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

▲ МОСКВА. Подрезков экспериментал заводи коллективи ёғоч плиталар ишлаб чиқариш ҳажмини 1975 йилга бориб 85 минг куб метргача етказиш мажбуриятини олиб ишламоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) смена бригадири В. Н. Ласточкин, бош мастер А. Н. Соловьев ва форма берувчи машина оператори Ю. Л. Авчуринский.

ХОТИН-ҚИЗЛАР — КАТТА КУЧ

Янги тузилган Оҳангарон райони меҳнаткашлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, дастлабки муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Районда беш йилликнинг биринчи йили топшириғи кўп соҳалар бўйича муваффақиятли адо этилди. Район корхоналарининг коллективлари пландан ташқари 1 миллион 467 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, истеъмолчиларга жўнатдилар. Район хўжаликларида гўшт тайёрлаш топшириғи 101,6 процент уддаланди. Ҳар бир соғин сигирдан 2050 литрдан сут соғиб олинди. Пилла, дон ва сабзавот тайёрлаш планлари ҳам ортиғи билан бажарилди.

Бу муваффақиятларга район хотин-қизлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Ҳозир халқ хўжалигида 6277 хотин-қиз меҳнат қилмоқда. Улардан 3017 киши саноат корхоналарида, 1771 киши қишлоқ хўжалиги тармоқларида ишлайди.

Оҳангаронликлар цемент комбинати кранчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ф. Мамилина, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи О. Тошхўжаева, Тошкент область Советининг депутати С. Эргашева, Ленин орденли ўқитувчи М. Солихова ва бошқа ўртоқларининг номларини ҳурмат билан тилга оладилар.

Хотин-қизлар район ижтимоий-сиёсий ҳаётида актив иштирок этмоқдалар. Аёллардан 22 киши район партия комитетининг аъзоси, 15 киши район комсомол комитетининг аъзоси ва 28 киши район Советининг депутатидир.

Хотин-қизларни ижтимоий-фойдали меҳнатга тортишда, уларни тарбиялашда ва малакаларини оширишда хотин-қизлар Советлари катта роль ўйнамоқдалар. Бу соҳада, айниқса, 1—«Оҳангарон» совхози хотин-қизлар Советининг ишини бошқаларга ўрнак қилиб кўрсатса арзийди. Советнинг тўққиз аъзоси бор. Улар оммавий-сиёсий ишларни олиб боришда, янги анъаналарни турмушга татбиқ этишда активлик кўрсатмоқдалар. Совхоз марказида ташкил этилган хотин-қизлар клубида тематик кечалар, савол жавоб, учрашув кечалари мунтазам равишда ўтиб турибди.

Район хотин-қизларининг яқинда бўлиб ўтган конференциясида «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида хотин-қизлар активлигини янада ошириш тўғрисида» доклад қилган район ижроия комитети раисининг ўринбосари Ш. Қаршибоева ўз сўзида мана шу муваффақиятларни мамнун бўлиб тилга олди. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар айни пайтда конференция делегатлари эътиборини бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Ҳали ҳам кўпгина аёллар уй юмушлари билан ўралишиб қолмоқда. Уларни ижтимоий-фойдали меҳнатга тортиш ва тарбиялашда бир қатор камчиликлар бор. Айниқса, мактабларда таълим-тарбия ишларини кучайтириш, ёшларга билим беришни яхшилаш лозим.

Район меҳнаткашлари бу йил саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планини 25 декабргача адо этиб, қўшимча 5 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш учун курашмоқдалар. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбурият олиб иш бошладилар. Мана шу марраларга муваффақиятли эришмоқ учун район хотин-қизлари янада активлик ва ғайрат кўрсатмоқлари лозим.

Конференцияда сўзга чиққан Қорахитой қишлоқ совети раисининг ўринбосари Х. Каримова, цемент комбинати хотин-қизлар советининг раиси Е. Налимова, район соғлиқни сақлаш бўлими хотин-қизлар советининг раиси Р. Ашурова ва бошқа ўртоқлар советлар ишини янада яхшилаш ва аёллар ўртасида олиб борилаётган тарбиявий ишлар савиясини оширишга қаратилган фойдали таклифларни билдирдилар.

Конференцияда район хотин-қизлар советининг состави сайланди. Ўртоқ Ш. Қаршибоева совет раиси қилиб сайланди.

М. РАҲИМЖОНОВА.

СЕРҚУЁШ РЕСПУБЛИКАМИЗДА

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИГА ЁРДАМ

✦ ЎЗБЕКИСТОННИНГ шаҳар, районларида ишчи ва қишлоқ мухбирларининг 25 халқ университети ишлаб турибди. Бу университетларга 1500 дан кўпроқ матбуот активисти уюшган. Халқ университетлари республика советининг 21 январда бўлиб ўтган мажлисида ана шу ўқув марказлари қандай ишлаётганлиги тўғрисида, Ўзбекистон Журналистлар союзи уларга қандай методик ёрдам кўрсатаётганлиги ҳақида гапирилди.

Республика советининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. К. Зиёдуллаев мажлисда КПСС XXIV съезди талаблари асосида халқ университетларини ривожлантириш проблемалари юзасидан Москвада бўлиб ўтган иккинчи Бутуниттифоқ илмий конференцияси ҳақида ахборот берди.

ҚИЗИЛҚУМДА ИҲОТА ДАРАХТЗОРИ

✦ БУХОРОДАН Қизилқум чўли томон 240 километрли иҳота дарахтзорлари вужудга келтирилади. Бу дарахтзор Уралга ва мамлакатнинг марказий районларига олиб борадиган газ қувурлари ёнидан ўтган автомобиль йўлини қум босишдан ҳимоя қилади.

Бухоро воҳаси билан Хоразм воҳаси ўртасидаги мана шу энг қисқа йўлда қаттиқ қум бўронлари бўлиб, йўлни тез-тез қум босиб туради. Бу йўлнинг кўп жойларида ҳар бир метр йўлдан бир йилда қум бўрони 15 куб метрдан кўпроқ қумни учириб ўтади. Энди йўлнинг икки томонида дарахтлар ва бутазорлар пайдо бўлади, бу иҳотазорнинг эни эллик метрдан кўпроқ бўлиб, йўлни ҳимоя қилувчи «яшил тўсиқ» вазифасини бажаради.

«Союзгипролесхоз» лойиҳалаш-қидириш институтининг Ўрта Осиё филиали мана шундай иҳотазорлар қилиб кўчма қумлар йўлини тўсиш ва йўлларни кўкаламзорлаштириш лойиҳасини дарахт ўтказувчи ташкилотлар қўлига топширди.

САЁҲАТЧИЛАР УЧУН ЯНГИ МАРШРУТ

✦ САМАРҚАНД. Саёҳатчилар учун 270 километрли Самарқанд—Сувтушар маршрути очилди. Жонажон ўлка бўйлаб саёҳат қилиш иштиёқида юрган туристлар мана шу янги маршрут бўйлаб саёҳатга чиқишлари, мислсиз гўзал шалола олдида тоғ бағрида дам олишлари мумкин. Бу шалола ўттиз метр баландликдан шалдираб тушиб туради ва кишига роҳат бағишлайди.

Самарқанд ва Қашқадарё областларининг территорияларида бу билан ўнинчи маршрут очилди. Туристлар шу маршрут бўйлаб бораётган кезларида тоғларда сақланиб қолган қўрғон ва қалъалар билан, Шаҳрисабзнинг архитектура ёдгорликлари, арчазор ва қарағайзорлар билан, диққатга сазовар бошқа жойлар билан танишадилар.

КАНАЛ РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИНАДИ

✦ УРГЕНЧ. Хоразмда бир неча километрли канал қазила бошлади. Бу канал Гурлан районидаги 16 минг гектар пахта майдонини ва шолипояларни сув билан таъминлайди.

«Хоразмсовхозстрой» тресги Янгибозор қурилиш-монтаж бошқармасининг коллективи гидроузелни баҳоргача ишга туширишга мўлжаллаб қўйди.

(ЎзТАГ).

ХЎЖАЛИК РАҲБАРЛАРИНИНГ ЎҚУВИ

Орджоникидзе районидаги «Ўзбекистон ССР 10 йиллиги» дам олиш уйида ташкил этилган область колхоз раислари ва совхоз директорларининг ўқиши беш кун давом этди. Бу вақт ичида хўжалик раҳбарлари турли мавзудаги доклад ва лекцияларни тингладилар. Эришилган ютуқлар ҳақида ўртоқлашдилар.

Семинар қатнашчиларига область партия, совет хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари, илмий ходимлар лекция ва докладлар ўқишди.

Аввал хабар қилинганидек, семинарнинг дастлабки кунида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов «1971 хўжалик йилининг якунлари ва КПСС XXIV съезди қарорлари муносабати билан 1972 йилда область қишлоқ меҳнаткашларининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Семинарда область партия комитетининг иккинчи секретари Б. М. Истомин мустаҳкам чорва озуқа базасини ташкил этиш йўллари ҳақида гапирди.

«Пахтачиликда техника прогрессини тезлаштириш тўғрисида» область партия комитетининг секретари З. Х. Хўжаев сўзлади.

Тошкент область Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Т. Тошқуловнинг сўзи қишлоқ хўжалик Устави ва хўжаликларда молия интизомини мустаҳкамлаш масалаларига бағишланди.

Область партия комитетининг секретари Б. А. Абдураззоқов қишлоқларни ободонлаштириш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди.

Янгийўл районидаги «Чиноз» совхоз-техникумининг директори К. Аъзамов семинар қатнашчиларига хўжаликдаги қилинаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Айниқса унинг чорва моллари маҳсулотини ошириш соҳасида қилинаётган ишлар ҳақида гапирган мазмунли сўзлари семинар қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси М. Г. Хван қишлоқ посёлкаларини ободонлаштириш, Орджоникидзе районидаги «Химик» совхозининг директори А. Х. Урмонов паррандачиликни ривожлантириш, республика сабзавотчилик, картошка полизчилик экинлари илмий-текшириш институтининг директори И. Каримовнинг сабзавот ва полиз экинларидан мўл ҳосил етиштиришнинг прогрессив усуллари ҳақида. Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлигининг меҳнат ва иш ҳақи бошқармаси бошлиғи Б. М. Мясоутовнинг меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари, Р. Р. Шредер номли узумчилик, боғдорчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг директори М. М. Мирзаевнинг боғдорчилик ва узумчиликни илмий асосда интенсивлаштириш йўллари ҳақидаги доклад ва суҳбатлари ҳам семинар қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Семинарнинг якунловчи машғулотида область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов нутқ сўзлади.

Хўжалик раҳбарлари семинар давомида В. И. Ленин Марказий музейининг филиалига, Тошкент тракторсозлик заводига экскурсия қилдилар. Шунингдек, Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхоз парник хўжалигидаги ишлар билан танишдилар.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

▲ ЛЕЙНЕФЕЛЬД (Эрфурт округи) даги комбинат Германия Демократик Республикасининг энг замонавий тўқимачилик комбинатидир. Корхонада 3100 ишчи, асосан аёллар меҳнат қилишади. Комбинат ўз маҳсулотларини асосан совет пахтасидан ишлаб чиқармоқда.

АДН—ТАСС фотоси.

ҲИНДИ-ХИТОЙ ФРОНТЛАРИДА

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Америка—Сайгон қўшинларига қарши курашда январь ойининг бошларида янги муваффақиятларга эришдилар. Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари жангчилари муваффақиятли жанглар чоғида Ратьзя, Камау, Киентионг ва Сокчанг вилоятларида душманнинг 600 га яқин солдатини сафдан чиқардилар. Озодлик матбуот агентлиги ана шуни хабар қилди.

Сайгон районида шиддатли жанглар давом этмоқда. Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, Сайгон ҳарбий қўмондонлиги оғир аҳволдан қутилиш ва ватанпарварларнинг қатъий ҳужумини тўхтатишга уриниб, жангга 45.000 солдатни ташлади.

АПО агентлиги халқ озодлик қуролли кучларининг 1971 йилдаги жанговар ҳаракатлари якунларини эълон қилишни давом эттирмоқда. Жумладан, ватанпарварларнинг Зядинь вилоятидаги жанглар вақтида эришган ғалабалари ҳақида хабар қилинади. Бу ерда ўтган йил давомида душманнинг 10.300 дан кўпроқ солдати ўлдирилган, ярадор қилинган ва асир олинган, 665 ҳарбий машина ер билан яксон этилган, 85 самолёт ва вертолёт уриб туширилган ёки ерда мажақлаб ташланган, 60 ҳарбий кема ғарқ қилинган ёки ёндириб юборилган.

Шимолий Лаосда Лонгченг—Самтхонг районида жанглар давом этмоқда. Америка-қўғирчоқ қўшинлар 13 январдан 18 январга қадар бўлган давр ичида бу районни яна қўлга киритиш учун зўр бериб уриниб кўрди. Таиланд қўшинларининг янги батальонлари, шунингдек генерал Ванг Паонинг омон қолган бўлинмалари бу ерга ташланди. Бу қўшинлар Самтхонг-Лонгченг райони атрофида шошилинч тарзда истеҳкомлар барпо этиб, ватанпарварлар эгаллаган позицияларга қарши АҚШ авиациясининг мадади билан бир неча марта ҳужумга ўтдилар.

Каосан Патет Лао агентлигининг хабар беришича, Лаос халқ-озодлик армиясининг жангчилари душманнинг барча ҳужумларини қайтариб, ўзлари ҳужумга ўтдилар. Лаоснинг ватанпарвар кучлари душман қўшинлари гуруҳларига бир қанча қаттиқ зарба беришди. Лаос ватанпарварлари Лонгченг жанубидаги 1070-тепаликни қўлга киритиб, саросимага тушиб Намнгуа ва Лонгченг—Пакхао йўли томон қочаётган душманни таъқиб қила бошладилар. Лаос ватанпарварлари Лонгченгдан 25 километр чамаси нарида бўлган Насуда душманнинг мустаҳкамланган позицияларини қисман қўлга киритиб, бу ерда алоқа марказини яксон қилдилар.

Лаос ватанпарварлари олти кун давом этган шиддатли жанглар давомида душманнинг 300 га яқин солдатини сафдан чиқардилар, кўп миқдорда қурол-яроғ ва ҳарбий техникани қўлга киритдилар.

КХМЕР информация агентлигининг хабар беришича, Камбоджа миллий-озодлик армиясининг қисмлари Кампонгтям вилоятида 7-йўлда олиб борилаётган жангларда муваффақиятга эришдилар. Бу ерда ватанпарварларнинг зарбалари остида Сайгон қўшинлари январь ойининг ўрталарида Жанубий Вьетнамга чекинишга мажбур бўлдилар. Сайгон қўшинларидан кейин қуршовда қолиш хавфидан қўрқиб, Крек районидаги позицияларни эгаллаб турган Пномпень қўшинлари ҳам чекина бошладилар. Шундай қилиб, Жанубий Вьетнам билан чегарадош бўлган кенг район батамом озод қилинди.

ЛИВИЯ ХАЛҚ СУДИНИНГ ҚАРОРИ

ТРИПОЛИ. Ливия Араб Республикасида кундалик газеталарни ва бир қанча ҳафталик нашрларни босиб чиқариш тўхтатилди.

Монархия даврида мамлакатнинг жамоатчилик фикрини чалғитишда айбланган бир қанча матбуот органлари муҳаррирларининг ишини кўриб чиқаётган Ливия халқ суди шундай қарор чиқарди. Жумладан, қирол режими вақтидаги ахборот министри Аҳмад Салхин Ал-Хуни, «Ал-Ҳақиқа», «Ар-Раид», «Либиэн таймс» ва бошқа газеталарнинг муҳаррирларига айб қўйилган.

ҚОЧОҚЛАР ВАТАНИГА ҚАЙТМОҚДА

ДЕҲЛИ. ПТИ агентлиги хабар беради: ҳозирги вақтда ҳаммаси бўлиб 5 миллион 725 минг қочоқ Бангла Дешга қайтиб келган. Қочоқларнинг энг кўпи — 3 миллион 104 минг киши Бангла Дешга Ғарбий Бенгалиядан қайтиб келишган.

БЕРЛИН—ФЕСТИВАЛЬ ПОЙТАХТИ

СОФИЯ. (ТАСС). Ёшлар ва студентларнинг X жаҳон фестивали 1973 йил 28 июлдан 5 августгача Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Берлинда ўтказилади.

Софияда 19—20 январь кунлари бўлиб ўтган халқаро тайёргарлик комитетининг таъсис мажлисида шундай қарор қабул қилинди. Д. Видаль (Франция) X фестивалнинг секретарь — координатори қилиб сайланди.

БАНГЛА ДЕШ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИ ТАНИДИЛАР

БЕЛГРАД, 24 январь. (ТАСС). Югославия Социалистик Федератив Республикаси Иттифоқ Ижроия Вечеси Бангла Деш Халқ Республикасини таниш тўғрисида қарор қабул қилди.

ПАРИЖ. Барбадос ҳукумати Бангла Деш Халқ Республикасини тан олишга қарор қилди. Франс Пресс агентлигининг мухбири шу ҳақда Жорджтаундан хабар беради.

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндия ҳукумати Бангла Деш Халқ Республикасини таниш тўғрисида қарор қабул қилди. Финляндия ташқи ишлар министрлигининг ахборотида ана шу ҳақда гапирилади.

СТОКГОЛЬМ. Швеция Бангла Деш Халқ Республикасини расмий жиҳатдан таниш тўғрисидаги қарорни асосан қабул қилди. Швеция ташқи ишлар министрлиги бу ерда шу ҳақда хабар берди.

МУЖИБУР РАҲМОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДАККА, 24январь. (ТАСС). Бош министр Мужибур Раҳмон Совет Касаба союзларининг бу ерга келган делегацияси билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: «Бенгал халқи, Бангла Деш ҳукумати ва шахсан мен бизнинг адолатли миллий озодлик курашимизни қўллаб-қувватлаганлиги учун буюк Совет Иттифоқидан чуқур миннатдормиз. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашида совет вакилларининг изчил позицияда турганликлари туфайли Бангла Деш халқига қарши разил йўл тутган империалистик доираларининг кирдикорлари барбод бўлди».

▲ ГДР. Болалар ҳақида ғамхўрлик социалистик давлатнинг олийжаноб мақсадидир. Шверин шаҳридаги округ поликлиникасида мактабгача ёшдаги болаларни медицина кўригидан мунтазам ўтказиб туриш яхши йўлга қўйилган. Суратда: Поликлиникада навбатдаги қабул пайти.

АДН—ТАСС фотоси.

ГАНАДА АҲВОЛ

КОТОНУ. Аккрадан олинган хабарларда бундай дейилади: миллий нажот кенгашининг раиси полковник Ачампонг журналистлар билан суҳбатда айтдики, тез орада Ганада миллий ҳукумат тузилади. Министрликларга раҳбарлик қилмоқ учун махсус комиссарлар тайинланади. Граждан кенгашчилари коллегияси ҳам тузилади. Бу коллегия миллий нажот кенгаши ҳузурида маслаҳатлар бериб туриш вазифасини бажаради.

Полковник Ачампонг, «экономикани қайта тиклаш тўғрисида жиддий ўйлаб кўриш зарур» деб ҳисоблайман, деди. Гананинг ҳозирги вақтда чет давлатлардан бўлган қарзи бир миллиард доллардан ошиб кетган. Мамлакат ўзининг бутун тарихида бунчалик жиддий иқтисодий тангликка учрамаган эди.

СУД ЯНА КЕЧИКТИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. Калифорния маъмурлари уйдирма туҳматлар билан айблаб, 15 ойдан кўпроқ вақтдан бери қамоқда сақлаб келаётган америкалик мард коммунист аёл Анжела Дэвис устидан ўтказилмоқчи бўлган суд камида яна икки ҳафтага кечиктирилди.

Сан-Хоседан берилган хабарда айтилишича, «Анжела Дэвис иши» устидан ўтказиладиган судда раислик қилувчи судья Арнасон, 31 январда, яъни америкалик мана шу ватанпарвар устидан суд бошлаш учун илгари тайинлаб қўйилган муддатдан олдин суд Анжела Дэвис адвокатларининг талабларини, шу жумладан, судни Сан-Хоседан Сан-Францискога олиб бориб ўтказиш масаласини кўриб чиқади, деб эълон қилди.

ҚЎПОЛ ТАЗЙИҚ

ПАРИЖ. Вьетнамга бағишлаб Парижда ўтказилаётган музокаралардаги Америка вакили, Вьетнамдаги урушга қарши ўтказилмоқчи бўлган жаҳон конференцияси муносабати билан АҚШ ҳукумати Франция ҳукумати олдига масала қўйганлигини таъкидлади. Аслини олганда, АҚШ 11—13 февралда Версалда ўтказилмоқчи бўлган бу конференцияни Франция ҳукумати тақиқлаб қўйсин, деб уни мажбур қилишга уриниб, Францияга қўпол тазйиқ ўтказмоқда.

СОЦИАЛ РИВОЖЛАНИШ ПЛАНИ АСОСИДА

ТОШКЕНТ авиация заводи ишчилари истиқомат қилаётган тўртинчи шаҳарчада маданият саройи қурила бошланди. Бу маданият саройида бир ярим минг кишилик томоша зали, кинолекторий, спорт зали, кафе ва кутубхона, қироатхона ҳам бўлади. Комсомолларнинг ташаббуси билан заводнинг ҳар бир ёш ишчиси бу янги қурилишда камида ўттиз соат ишлаб беради.

Заводнинг социал ривожланиш комплекс плани асосида амалга оширилаётган маданий-маиший қурилиш беш йилликнинг бошидан бери жуда кенгайиб кетди. Ишчи ва хизматчиларнинг юз оиласи яқин кунларда янги уйларга кўчиб ўтади. Беш йилликнинг иккинчи йилида яна саккиз юз оила янги уй билан таъминланади. Шаҳарчада ишлаб турган бешта мактабга тез орада яна иккита мактаб қўшилади. 22 та мактабгача болалар муассасасига қўшимча қилиб яна бир болалар боғчаси қурилмоқда.

Шаҳарчани ободонлаштириш ишларига 1,5 миллиард сўм пул сарфланади.

Социал ривожланиш планида ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишга катта эътибор берилган. 1.800 ўринли умумий овқатланиш комбинати, шунингдек маиший хизмат кўрсатиш комбинати қуриш учун корхона фондидан катта маблағ сарфланмоқда.

Шу беш йиллик ичида заводнинг дам олиш базаси ҳам кенгайтирилади. Кўп қаватли янги корпуслар ишга туширилгандан кейин пансионатларда дам олувчилар сони бир ярим баравар кўпаяди. Чорвоқ сув омбори бўйида заводнинг тўртинчи пансионати қурила бошлайди. Завод ишчилари учун янги медицина комплекси ҳам барпо қилинади. 900 ўринли касалхона биноси, поликлиника биноси 1974 йилда фойдаланишга топширилади. Бу шифохоналарда жуда кўп касалликларни даъволаш мумкин бўлиб қолади.

Мўлжалланган планларни амалга ошириш ижтимоий фонддан ҳар бир ишловчига сарфланадиган маблағни беш йил ичида анча кўпайтиришга имкон беради. Ишчиларнинг иш ҳақи ҳам кўпаяди.

Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш ва интенсивлаштириш, ишлаб чиқариш ҳажмини анча кўпайтириш йўли билан ишчиларнинг моддий ва маданий фаровонлиги янада яхшиланади.

Партия ва касаба союз комитетлари заводнинг социал ривожланиш планини бажаришни қаттиқ назорат қилиб бормоқдалар. Бу иш билан жамоатчилик комиссиялари, халқ назоратчилари шуғулланмоқда. Партия йиғилишларида ва ишчиларнинг йиғилишларида социал ривожланиш планида кўрсатилган тадбирларни тезроқ амалга ошириш тўғрисида қилинган таклифлар қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилмоқда.

(ЎзТАГ).

АНГРЕН ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭНГ ЯХШИ НУРХОНА

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида Ангрен ГРЭСИ коллективи қувончли марраларни эгаллади. Йиллик электр энергияси ишлаб чиқариш топшириғи муддатидан илгари бажарилиб, планга қўшимча равишда 40 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарилди. Маҳсулот таннархини арзонлаштириш эвазига пландан ташқари 253 минг сўмлик фойда олинди.

Бундай юқори кўрсаткичларнинг қўлга киритилиши республикада энг яхши иссиқлик нурхонаси деган шарафли номни олиш имконини берди.

Бу коммунистик меҳнат корхонасига Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги ҳамда электростанция ва электротехника саноати ишчилари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳам топширилди.

ДЎСТЛАРИМИЗ УЧУН

«Средазэнергоцветмет»нинг Ангрен прораблиги Болгарияга юборилиши лозим бўлган контроль ўлчов асбобларни щчитини муддатидан илгари тайёрлаб берди. Айни кунларда ишчи-хизматчилар Югославия буюртмасини барвақт бажаришга бел боғлашган.

ОЛТИН МЎЙНА

«Ўзбекбирлашув»нинг Ангрен мўйначилик хўжалиги Тошкент қабул пунктига 25 минг дона қимматбаҳо норка терисини етказиб берди. Беш йил муқаддам шаҳар чеккасида ташкил этилган хўжалик айни вақтда республикамизда тайёрланаётган бу хом ашёнинг ярмига яқинини беради.

Ангрен мўйнаси жаҳон бозорида юқори баҳоланмоқда. Англия, Франция, ГФР, Польша, Чехословакия каби ўттиздан ортиқ мамлакатлар уларни сотиб олмоқда.

ЯНГИЧА МАРОСИМ

«Горняк» клуби ходимлари ибратли ишга қўл уришди. Яқинда бу ерда етти онага тантанали равишда «Қаҳрамон она» медалларини топширилди.

Мукофотланганлар номидан М. Дадабоева, С. Бобоназарова ва Т. Қўзиева ўртоқлар сўзга чиқиб, кўп болали аёлларга қилинаётган ғамхўрлик учун партия ва ҳукуматимизга миннатдорчилик изҳор этдилар.

Кеча охирида бадиий ҳаваскорлик тўгараги ижросида катта концерт қўйиб берилди.

13-МАОШ

Кўпйиллик ва самарали меҳнати учун кўмир разрези кончиларининг катта бир группаси 13-маош ҳамда пул мукофоти билан тақдирландилар. Бу йил ана шу мақсад учун маъмурият 30 минг сўм пул ажратди. Экскаватор машинистларидан Рафаэль Ҳакимов, Умар Холжигитов, Алексей Волков, Одил Аблямитов ва Дмитрий Кожевников ўртоқлар 200-300 сўмдан пул мукофотлари олдилар.

9-шахта, кон устини очиш разрези кончиларига эса 10 минг сўмдан ортиқ мукофот пули тарқатилди.

Н. ФЕДОРОВ.

«Баҳор» давлат халқ рақс ансамбли СССРнинг 50 йиллигига бағишланган, янги программада концерт тайёрлади. Ҳозир, бу машҳур ансамбль репертуарида юздан ортиқ номер бор.

Шу кунларда «Баҳор» артистлари Тошкент областининг колхоз ва совхозларида гастрол сафарида юришибди. Суратда: «Баҳор» ансамбли артистлари томоша кўрсатмоқда.

Г. ПУН фотоси. (ЎзТАГ).

ЯНА БИР БАЛЕТ

Ўзбек совет опера ва балет санъатини ривожлантиришга СССР халқ артисти Мухтор Ашрафий муносиб ижодий ҳисса қўшиб келяпти. Таникли ижодкор яратган қатор саҳна асарлари Алишер Навоий номли Ўзбек Давлат Катта опера ва балет театри репертуаридан ўрин олган.

Композиторнинг «Севги тумори» балети унга ижодий шуҳрат келтирди. «Темир Малик» асари ҳам томошабинларга манзур бўлди.

Санъаткор ўзининг навбатдаги балетини «Шамшир ва муҳаббат» деб номлади. Унда ҳам севги ва муҳаббат мадҳи тараннум этилади.

Янги балет шу йил саҳна юзини кўради.

ЭЪТИРОЗГА ЎРИН ЙЎҚ...

(ҲАЖВИЯ)

— Ие, буни қаранг-а,— деб юборди айни пайтида кириб келган Мажидхўжани кўрган Луқмонов.— Хизирни йўқласак бўлар экан-а! Айни муддао бўлди-да... Хўш, қани айтинг-чи, кечаги мажлис қандай ўтди-ю, ва бу ҳақда сизнинг фикрингиз?..

Бир неча йилдан бери бирга ишлаб, бошлиғининг табиатини яхши тушуниб қолган ва унга мажбуран табиатсозлик қилиб ўрганган Мажидхўжа қўққисдан берилган бу саволдан шошиб қолмади. «Даромади ўзларидан бўлди-ку...» деб мароми билан гап бошлади.

— Кечаги мажлис дейдиларми? Ўҳу, нимасини айтадилар. Мен сизга айтсам... ҳалиги,— Мажидхўжа бошлиққа маъқул тушадиган гап топиш учун бир оз ўйланиб, кўзларини парпиратиб қолди.

Луқмонов бу орада бир-икки жойга телефон қилиб, ҳол-аҳвол сўради. Гап охирида, туғилган кунига албатта хоним билан боришини уқтирди, ҳатто олиб қўйган совғасини гапириб юборишига сал қолди. Аммо, тезда ўзини ўнглаб олиб, ўтириш учун Мажидхўжага жой кўрсатиб, давом этаверинг», дегандек бош ирғади-да, секретарь дамлаб келган кўк чойдан бир пиёла узатди.

— Мен сизга айтсам, ўртоқ Луқмонов...— яна гапга кирди Мажидхўжа сипориш билан.— Сизга нима десам бўлар экан-а?..

— Доклад қилган вақтингизда залда биронта ҳам пашша учолмай қолди. Одамлар эса нафасларини ичига ютиб ўтиришди. Келтирган далил ва мисолларингиз бўлса, бир-биридан мантиқий чиқди, мантиқий... Айниқса, анави яқинда ишдан бўшатиб юборилган ходим тўғрисидаги гапларингиз... худди узукка кўз қўйгандек бўлди. Яна нима десам бўлар экан-а?...

Мажидхўжанинг гаплари мойдек ёқаётган Луқмонов сир бой бермагандек, жиринглаган телефонга қўл чўзди:

— Эшитаман. Ким? (Дўқ билан) Кенгаш ўтказяпман, кенгаш. Кейин телефон қилинг..: Йўқ бўлмайди!

— Буни қаранг!.. Бундай бемалол гаплашишга ҳам қўйишмайди,— деди Луқмонов яна гапга кириб.— Ўша ходим ишдан нотўғри бўшатилган, деб прокурордан қоғоз келтирибди. Келтирса, нима қипти!.. Ахир мен ҳам бир идоранинг бошлиғиман-ку!.. Наҳотки ножўя ишларга йўл қўйсам?.. Кимни ишга қабул қилиш ва кимни ишдан бўшатиш масаласи, ахир, менинг шахсий ишим-ку!..

— Шундай-шундай,— деди Мажидхўжа гапни дарҳол илиб,— албатта ўзингизнинг шахсий ишингиз. Бу масалаларни биздан кўра ўзингиз яхшироқ тушунасиз... Энди уни ишга тиклаш масаласига келсак, прокурор билган қонунни сиз ҳам яхши биласиз. Қонунлар мажмуаси билан сиз ҳам яхши танишсиз. Ахир, ҳадеб идораларнинг ички ишларига аралашавериш яхши эмас-да!... Нима қипти?. Прокурор бўлса ўзига...

Луқмонов шу он, «қани энди ҳамма ходимлар ҳам Мажидхўжа сингари соғлом фикрли бўлсалар», деган фикрни кўнглидан кечирди-да, қайнаб тошди:

— Ёзиб берган бир парча қоғози билан мен уни ҳали ишга тиклаб қўйдимми?.. Чучварани хом санайдилар-да... Идора бошлиқларининг ҳам ўзларига яраша ҳақ-ҳуқуқлари борлигидан беҳабар бўлсалар керак,— Луқмонов стол ғаладонини ковлаштириб ўша хатни топмоқчи бўлдию, лекин топа олмади: хат аллақачон делога тикилиб қўйилган эди.— Яна нима деб ёзипти денг!.. «—Мазкур ходимнинг ғайри қонуний суратда бекор юрган кунлари учун идора бошлиғи ҳисобидан ҳақ ундириб олинсин». Эй, омон бўл!..

— Ие, буниси жуда қизиқ-ку!— деди Мажидхўжа бошлиққа дарҳол ён босган бўлиб.— Хоҳ, бекор юрадиган у кишию ҳақни сизнинг ҳисобингиздан ундириб олармишми?.. Бунақа қонунни умримда биринчи эшитишим... Ёки сизни қонунни яхши тушунмайди, деб ўйлайдилармикан-а?..

Луқмоновнинг қиёфасидаги мамнунлик аломатини кўриб, Мажидхўжа далда берган бўлиб, гапида давом этди:

— Қаттиқ тураверинг, қаттиқ. Ҳеч нарса қилиша олмайди. Башарти бир гап бўладиган бўлса, мана биз турибмиз...

— Аввало бир ишни қилмайлик, Мажидхўжа,— деди Луқмонов унга кулиб боқиб.— Ҳа, қилгандан кейин эса, албатта қаттиқ турамизда!..

Агар секретарь қиз кириб «Сатторовнинг тоблари қочиб қопти, телефон қилдилар» демаганда, уларнинг суҳбати шу билан хотима топган бўлар эди.

— Қонунлар мажмуаси деган китоб қаёқда?

— У юрист консультантда — жавоб қилди секретарь қиз.

— Ҳа, майли,— деди у Мажидхўжага ўгирилиб:—Сатторов масаласи-чи? Бунга нима дейсиз?

— Ҳозиргина тилимнинг учида турувди-я шу гап,— деди Мажидхўжа ҳам унга тезда жавоб қилиб.— Фикрларимизнинг бир жойдан чиққанини қаранг-а!.. Одамларни қўяверинг, нима десалар, деяверсин. Элнинг оғзига элак тутиб бўладими? Унга нисбатан, бир поғона юқори вазифага кўтариб, жуда тўғри қилгансиз. Ўзи жуда қиёмат йигит, қўлидан ҳар нарса келади. Идорага битта-яримта шунақа йигит ҳам керак. Агар хотин олиб, хотин қўяётган бўлса, болаларини ташлаган бўлса, бу унинг хусусий иши. Яна бошқасига уйланаверади. Бунинг идора ишига ҳеч дахли йўқ.

Доим кўнгилдаги гапни топиб гапиргани учун бошлиқ шу топда Мажидхўжани бир мукофотламоқчи ҳам бўлдию, лекин бу кунларда иложи йўқлигидан яна телефонга зўр берди.

— Салом, салом! Ҳа, ҳаммаси шу ерда. Тўпланишган. А! Ҳа, ўша масалани муҳокама қиляпмиз. Натижаси? Аввало ўзларига хабар қилинади-да? Анави... айтгандек тўйига ўзлариям борадилармиъ? Йўқ! Нега?.. — Балли! Тўғри айтасиз. Оилавий масалаларнинг дарҳақиқат идорага нима дахли бор? Хотин олиб, хотин қўйган бўлса, балки хотини ёмондир, тили аччиқдир... Болалари «кулоқсиз»дир... Шундай бўлсаям, биз бу масалага объектив қарадик: комиссия туздик, текширдик. Унга қўйилган айблар, хабарингиз бор, ҳаммаси нотўғри чиқди. Мен сизга айтсам, ҳар бир ходимнинг хусусий ишларига аралашаверсак, унда идора ишларига вақт қолмайди-ку! План бор, якун керак, иқтисодий тежаш ва ҳоказолар.

— Тўғри айтасиз, ўртоқ Луқмонов,— оилавий можаролар, баъзи ходимларнинг хусусий маишатлари билан бош қотириб ўтиришнинг сира ҳожати йўқ. Лекин, ҳар эҳтимолга қарши, ҳар бир тасодифни ҳужжатлар билан расмийлаштириб қўймоқ ҳам керак. Бир кунмас бир кун асқотиб қолади...

— Рост айтасиз. Албатта, эҳтиёт шарт. Хўш, шундай қилиб, доклад яхши чиқди денг-а?.

— Ўзингиз ҳам роса тайёрланибсиз-да!... Савол берадиган ҳам, музокарага чиқиб эътироз билдирадиган ҳам одам топилмаса-я! Зотан, эътироз билдиришга ўзи ўрин йўқ эди-да!

— Тўғри айтасиз. Эътироз билдирган одам бўлмади-я! Ўтган сафарги мажлисимиз ҳам худди шу руҳда ўтган эди.

— Ҳа, эсингизда бўлса, бундан ҳам яхши ўтган эди. Ундаям эътирозларга ўрин қолмаган эди.

Луқмоновнинг оғзи қулоғига етди. Пайтдан фойдаланган Мажидхўжа:

—Ахир сиз ҳеч қачон нотўғри гапирмайсиз-а, ўзи!.. Шунинг учун эътироз билдирадиган ҳам топилмайди. Аввал сиз бирор марта ножўя гапиринг, кейин одамлар, шунга қараб, эътироз билдирсин!..

Мажидхўжа энди мийғида кулди. «Қани бирортаси эътироз билдириб кўрсинчи...» деган гапни кўнглидан кечирди-да.— Анави сафарги Ғаффоровга берган танбеҳингиз суяк-суягидан ўтиб кетган бўлса керак, бошқаларнинг ҳам дами ичига тушиб кетди,— деди

— Танқид қилишни ким қўйибди уларга? Улар ҳали катта мактабни ўтгани йўқ,: Сўнгра...

— Албатта-да!...— деди Мажидхўжа Луқмоновдан назарини олиб қочиб.— Ўтган йилги ўтказилган мажлисларингиз ҳаммаси юз фоиз силлиқ ўтди. Ўзингиздан бўлак сўзловчи ҳам, танқид қилувчи ҳам бўлмади. Қани энди янги йилдагиси ҳам худди шундоқ бўлса...

Луқмонов Мажидхўжага жавоб қайтармоқчи бўлиб: «Шундоқ шундоқ»... дейиши билан бирдан телефон жиринглаб қолди.

— Эшитаман. Ҳа, ўзим.. Сизнинг шахсий масалангиз кўрилади! Шу ҳафта ичи! А!!!

Малик РАҲМОН.

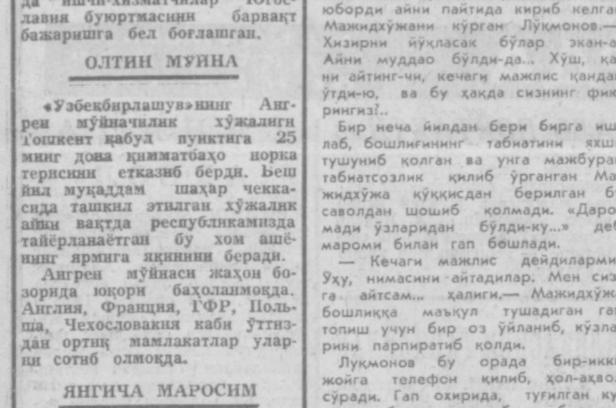

КОЛХОЗ ва совхозларда бўлгани каби мактабларда ҳам қуёнчиликни ривожлантиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Ҳозир областимиздаги кўпгина мактабларда қуёнчилик бурчаклари ташкил этилган. Орджоникидзе районидаги 20-мактаб ўқувчилари ҳам бу соҳа билан яқиндан шуғулланмоқдалар. Суратда: химия-биология ўқитувчиси Сулаймон Бердишев ўқувчилар билан қуёнхонада.

А. Абаншин фотоси.

СПОРТ

«МЕҲНАТ» БАСКЕТБОЛЧИЛАРИ БАҲСИ

Чирчиқ шаҳрида баскетбол бўйича «Меҳнат» жамияти марказий совети биринчилиги учун мусобақалар ўтказилди. Унда Тошкент, Чирчиқ, Андижон, Бухоро, Олмалиқ шаҳарлари спортчилари иштирок этдилар. Кескин учрашувлардан сўнг Андижон баскетболчилари ғолиб чиқишди. Иккинчи ўринни «Чимён» спорт клуби командаси эгаллади. Аёллар мусобақасида Тошкентнинг «Тўқимачи» ва Чирчиқнинг «Сплав» коллективи финалга чиқди. Ҳал қилувчи мусобақада пойтахтликлар ғолиб бўлдилар. Эркаклар турниридаги каби хотин-қизлар мусобақасида ҳам чирчиқликлар иккинчи бўлишди.

ЧАНҒИ БИЛАН ЧИМЁНГА

Қалин ёққан қор чанғи ишқибозларини Чимёнга чорламоқда. Чирчиқ шаҳар экскурсия бюроси Чимёнга боришни хоҳлаган ёшлар учун автобуслар ажратмоқда, шаҳар прокат пунктида чанғи ҳаваскорларига керакли спорт жиҳозлари ажратиб берилмоқда.

КИМЁГАРЛАР МУСОБАҚАСИ

Навоий химия комбинати билан Чирчиқ электрохимия комбинати спортчилари ўртасида яхши алоқа ўрнатилган. Яқинда кимёгарларнинг анъанавий учрашуви бўлди. Чимён спорт залига биринчи бўлиб хотин-қизлар волейбол командалари чиқишди. Бу учрашув 3:0 ҳисобида мезбонлар фойдасига ҳал бўлди. Эркаклар командаларининг учрашуви жуда кескин кураш билан ўтиб, 3:2 ҳисобида меҳмонларнинг устунлиги билан тугади.

ҲОЗИРЧА КУЧЛАР ТЕНГ

Жаҳон чемпионлиги учун А. Андрейко билан И. Куперман ўртасида бошланган матчда учта ўйин бўлди. Таллин шаҳрида давом этаётган юз катакли шашкачиларнинг бу баҳсида ҳозирча кучлар тенг. Томонлар уч марта ҳам дуранг билан кифояланишди.

ЗАФАРЛИ САФАР

СССР терма командаси хоккейчилари Скандинавия мамлакатлари бўйлаб сафарни муваффақиятли давом эттирмоқдалар. Улар Финляндия терма командаси билан бўлган икки ўйинни ғалаба билан якунлагач (8:1 ва 7:2), Швеция терма командасини 7:4 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЙИЧА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОНТОРАСИ

ТЕЗ КУНДА

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ОБЛАСТИ ЭКРАНЛАРИГА

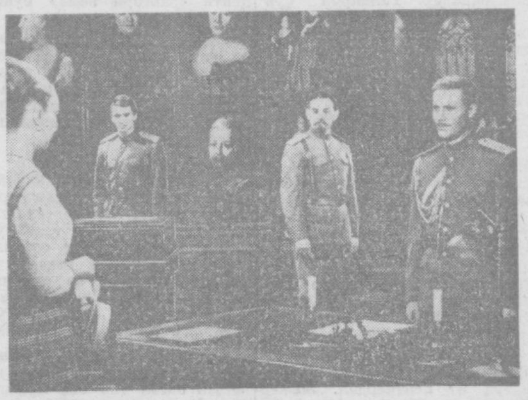

ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИНИНГ АДЪЮТАНТИ

(2 серияли, ҳар серияси 2 бўлимдан иборат) бадиий фильмини

ЧИҚАРАДИ

«Мосфильм» киностудияси маҳсулоти.
Бош ролни Юрий Соломин ижро этган.
Фильм биринчи чекистларга бағишланади. Унинг қаҳрамони Совет разведчиги Кольцов.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

27, 28, 30 январда

СССР ХАЛҚ АРТИСТИ НАБИ РАҲИМОВНИНГ

60 йиллик юбилейи олдидан

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

УЙҒУН

ПАРВОЗ

2 пардали драма

Саҳнага қўювчи — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. О. ГИНЗБУРГ.
Режиссёр — Ҳ. ҚЎЧҚОРОВ.
Рассом — Г. БРИМ.

БОШ РОЛЛАРДА:

СССР халқ артистлари — НАБИ РАҲИМОВ, Сора ЭШОНТЎРАЕВА, Олим ХЎЖАЕВ;
Ўзбекистон ССР халқ артистлари — Ш. ҚАЮМОВ, С. КАРИМОВА, Э. МАЛИКБОЕВА, З. МУҲАММАДЖОНОВ, С. ТАБИБУЛЛАЕВ, А. ТУРДИЕВ, Ж. ТОЖИЕВ, З. САДРИЕВА, Т. СУЛТОНОВА, Х.НАРИМОНОВ, Қ. ХЎЖАЕВ, Х. ХЎЖАЕВА, О. ҲАСАНОВ ва бошқалар қатнашадилар.
Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.
Касса кундуз соат 10 дан очиқ.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

ЕРМАК-САРАЕВА асари — М. ЯХЕЕВ таржимаси

НОМЗОДЛАР

(2-пардали драма)
Саҳналаштирувчи режиссёр — Э. МАСАФАЕВ.
Рассом — Л. ОСНОВЕНКО.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

10.55 — Кўрсатувлар программаси. 11.00 — Янгиликлар.

Рус тилида: 11.10 — «Олтин бола» (қўғирчоқ фильм). 11.30— «Ғалати рейс» (фильм-концерт).

12.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00—Болалар учун мультфильм. 18.10 — «Ахборот» информацион программаси. 18.30 —«Оила оила-да» (телевизион бадиий фильм). 19.40 — «Ахборот» информацион программаси (ўзбек тилида).

20.05 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.35 — Халқ ижоди телевизион фестивали. «Марҳабо, талантлар!» Наманган области (ўзбек тилида).

22.00 дан Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети (ўзбек тилида). 23.00— СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги олдидан. «Уруш пайти эди» ҳужжатли фильм премьераси, рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 дан Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.05 — «Бизнинг қўшиқлар» (фильм-концерт).

20.35дан Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.00 — «Эдуард Хиль куйлайди».

22.30 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — Ўқув программаси. «Эстетика асослари» 8—10 синф. «Санъат турлари» (музика). 20.40 — Мольер туғилган куннинг 350 йиллигига. «Скапен найранглари» (телевизион спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/I да Масхарабозлар, 26/I Ойжамол.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 25/I да Парвона, 26/I да Олтин девор, 27/I да Парвоз.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/I да Севишганлар ҳиёбони, 27/I да Нурхон.

КИНО

Серафино — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Олеся — «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб 420 — «МОСКВА», «КЎКЧА», «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).

Сангам (3 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 12.20 минутда, 4 ва кеч соат 7.40 минутда, ўзбек тилида).

Тошкент область боғдорчилик, узумчилик ва сабзавотчилик совхозлари тресты коллективи «XXI партсъезд» боғдорчилик, узумчилик совхозининг директори Р. Қамбаровга отаси

Қамбар НУРМАТОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697.
Р. 03161. Б—1672.